

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia Poporului”, Sibiu.

Foaie politică.

Apare în fiecare Duminică.

INSERATE:

să primesc la **biroul administrațiunii**, (str. Măcelarilor nr. 12).
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oră 12 [ueq a treia-oră 10 bani.

Statistica învățământului din Ungaria.

— Preste 500 de școli române pierdute! —

Ministrul de culte și instrucție publică din Budapesta și-a publicat raportul, care cuprinde date de mare însemnătate privitoare la bisericile și școlile din Ungaria. O parte din acest raport e pentru noi sunetul clopotelor de înmormântare a preste ctaci sute de școli confesionale române...

Dar să spicuiem datele, mai ales cari privesc pe Români, numiți în raport „oláh”, și să vedem și învățăturile, ce le putem trage din cele-ce se spun pe anul 1909

Congrua. Preoții catolici în număr de 3788 au primit dela stat drept înțegire la leafă preste trei milioane de coroane, cei români gr.-or. preste un milion, o sumă cu mult mai mare ca în trecut. Cauza acestei ridicări e faptul, că s'a înmulțit numărul preoților cu învățătură mai multă, cari au o leafă mai mare. În anul 1909 am avut 420 preoți cu pregătire mai înaltă și 1338 cu pregătire mai puțină. Merită să scoatem la iveală faptul, că Sărbii gr.-or. abia primesc vre-o două mii de coroane pentru congruă. Aceasta dovedește, că poporul sârbesc, deși mai mic ca număr, știe să-și apereze mai bine preoțimea și știe, ce primejdie mare pentru limba și legea lui e ori-ce ajutor dela stat în împrejurările de astăzi, când la noi congrua a devenit pentru mulți, durere prea mulți, banul lui Iuda.

Și n anul, despre care vorbește raportul, s'au dat ajutoare la școlile secundare (gimnazii etc.) confesionale și comunale. Raportul nu spune, la cari, dar noi știm, că d. e. gimnaziul săsesc din Brașov primește. Dintre școlile noastre nu primește nici una și să ne ferescă D-zeu să primească, căci ar fi mai rău pentru ele, decum este până acum. Guvernele ungurești, în lăcomia lor de-a pune mâna chiar și pe avere culturală românească, unde ele n'au dat nimic, ni-au răpit școli susținute din avere românească, cum e de pildă gimnaziul din Beiuș, care în cele 4 clase superioare e maghiarizat. Pe aceeaș cale e și gimnaziul din Năsăud, unde guvernele și-au bătut totdeauna joc de urmașii grănițerilor, tocmai pentru-că aceștia, conduși de oameni fără suflet românesc, au fost slugile cele mai plecate ale asupritorilor noștri, trimițând în dieta din Budapesta tot deputați de aceea, cari ar fi votat și spânzurarea propriului lor

tată, dacă li-ar fi cerut-o guvernul. Preste tot, starea școlilor noastre secundare dovedește, că acolo, unde sunt slăbănogi, ca în Bihor și la Năsăud, guvernul și-a bătut joc cum i-a plăcut de averea românească, iar acolo, unde au fost bărbați tari, ca la Brașov și Blaj de pildă, n'a cutezat să-și vâre mâna lui hrăpăreață (răpitoare).

Venim la punctul cel mai dureros, la școlile primare (populare). Guvernul a întreprins o muncă strajnică, pentru-că să clădească cât mai multe școli de stat printre naționalități și anume în satele, unde, sau din lipsa de mijloace sau din cauza urei contra culturii(?) maghiare, oamenii nu-și pot ținea școlile lor confesionale. În vorbele acestea se dovedește încă odată, toată răutatea de suflet a guvernului. După legea de naționalități, acolo, unde poporul nu-și poate susține școlile sale, e dator statul să susțină pe cheltueala lui — căci toți locuitorii, deci și Românii, plătesc dări — școala cu limba de propunere a locuitorilor din sat, deci în satele noastre școală de stat cu limba românească. Dar el nu face așa. Caută nod în papură, ca să ne închidă școala românească, ca apoi să deschidă una ungurească.

In anul 1909 ni-au închis peste 200 de școli românești, în 1908 vre-o 120, iar în 1910 de sigur alte două sute, deci în trei ani ni-au răpit cincisute de școli românești! Să nu credeți însă, că în locul acestor școli închise au făcut pretutindeni școli ungurești! Nu! Multe sate au rămas fără nici un fel de școală, așa că raportul constată cu o bucurie diavolească, că la toate neamurile numărul școlilor a crescut, numai la Valahia a scăzut!

Și în privința știutorilor de carte stăm tot noi mai rău, cel puțin așa ne arată cifrele, și acestea, ori cât ar fi de întortochiate, hotărâsc în ziua de astăzi, când e vorba să judeci vrednicia unui popor. Cea mai mare beznă e în comitatul Maramurăș (aici sunt și Ruteni), unde din 100 de locuitori numai 22 știu carte, Hunedoara cu 24 de știutori de carte la 100, Clujul cu 25, Alba-de-jos cu 30, Aradul cu 37, Muraș-Turda cu 41, Căraș-Severin cu 42, Bistrița-Năsăud cu 46, Făgărașul cu 47, Timișoara cu 54, Torontalul cu 57, Târnava-mare cu 61, Sibiu tot cu 61, Cianadul cu 65, Brașovul cu 75 la sută. Și să băgăm de samă, că în multe din comitatele cu un procent mai mare sunt și mulți Sași, cari, după jertfele nespuse de mari ce le aduc cu bucurie pentru școlile confesionale, au un procent mai mare, pe când al nostru scade și aici.

În fața acestei icoane așa de întunecoase ar fi să desnădăjduim cu totul de viitorul unei părți din neamul nostru românesc. Penru-că, să nu ne facem închipuiri frumoase ca vorbe răsuflăte, că Românul în veci nu pierde! Azi numără ceva în lume numai poporul, care prin cultura lui proprie națională dovedește, că e vrednic de viață. Cel-ce se spoiește cu cultură străină, e un nemernic ticălos, de care-și bate joc tot omul, și cu drept cuvânt. E adevărat, că starea noastră e foarte grea, căci trebuie să dăm tot din buzunar și pentru biserică și pentru școală. Pentru omul om e însă o fală, când știe, că e în stare să îngrijească bine nu numai de corpul său trecător, ci și de sufletul său. Și Românul numai românesc poate griji de sufletul său românesc. Asta trebuie să și-o însemneze bine fruntașii noștri dela sate — nu vorbim numai de preoți și învățători — și să lucreze cu tot dinadinsul, ca fie-care Român să se convingă de trebuința de-a jertfi cât mai mult pentru cultura sa națională, care e numai una: românească

Comitatul Hunedoarei, cel mai din urmă ținut românesc în privința culturii, după cum arată statistica publicată de ministru, e de mult înjugat la carul culturii maghiare. Școli confesionale, din vina protopopilor și preoților, sunt puține, pretutindeni te împedeci de școli comunale și de stat. Și care e rezultatul? Să ni-l spună foata maghiară „Az Est” din Budapesta, care iată ce scrie:

Situația atât culturală cât și cea economică și socială a întregului comitat e foarte deplorabilă (slabă). Din 450 comune, câte formează acest comitat, abia 218 au școli primare. Dintre elevii în vârstă de școală, 51 la sută nu merg la școală, astfel că numărul celor ce nu știu carte e îngrozitor. Populația e foarte săracă; nu-i în stare să plătească nici un fel de dare.

La sporirea răului mai contribuie și faptul, că populația e alcoolică (beutoare) în gradul cel mai mare. Din cauza consumării rachiului nu trece săptămână, în care să nu se săvârșească cel puțin 7 crime (omoruri etc.).

În comitat sunt mai multe mine de aur și de alte minerale, care oferă destul câștig brațelor, dar populația e atât de încăpăținată, încât nu vrea să lucreze.

Dirjecția minelor nu poate găsi un singur muncitor mai de seamă, dar consumarea rachiului se întinde până și la copiii mici.

Din întreg comitatul abia în comuna Băiești se găsește un local de

școală în stare mai bunicică. Și aceasta e școală de Stat, plătită din banii Statului. Dar și în această școală e un aier de nesuferit, o singură clasă cu cinci bănci în care nu pot sta elevii.

Și această școală se spune că e mai bună dintre toate.

Ocupându-se apoi de starea socială a populației românești din Hunedoara, aseamănă poporul cu un trib sălbatec, care nu vrea să știe nimic de civilizație.

Insuși revizorul (inspectorul) școlar a făcut un raport, în care spune, că în acest comitat douăzeci și două de mii 516 copii nu cercetează școala, fiindcă din 420 de comune 218 nu au școale!

Să mai vorbim de Maramurăș, de Bihor? Cetitorii știu cum e acolo. Din toate rezultă însă un lucru: Unde s'a înstăpănit străinul cu școala străină, cu poruncile lui; unde preoții și învățătorii români sunt slugi plecate ale tuturor Jidanilor și veneticilor, acolo și poporul e ca un trib sălbatic din Africa. Asta ni o spun chiar gazetele jidano-maghiare.

R. W. Sueton Watson, care e cunoscut în toată lumea cu numele de *Scotus Viator*, cum subserie cărțile și alte scrieri de-ale lui, a publicat zilele acestea o carte intitulată: „Corupția și reforma în Ungaria“. În cartea aceasta vestitul publicist englez arată toate crimele săvârșite la alegerile din urmă pentru dietă. El dă știri culese de dânsul în călătoria, ce a făcut-o prin cercurile electorale, și dovedește, că în Ungaria mai mult decât ori unde se nesocotește constituția țării. „Nu pot înțelege, scrie dânsul, cum societățile, cari există în Anglia și urmăresc ținta de-a apăra interesele naționalităților asuprite din Europa și Asia, nu iau în samă cauza Românilor, Slovacilor și a celorlalte naționalități supuse legilor ungurești“. — Gazetele maghiare iau cu amărăciune la cunoștință esirea acestei cărți, care pune politica și cultura maghiară în adevărata ei lumină.

Încă tot se face, că nu vede. Dl Slavici a scos o broșură intitulată „Șbuiciumări politice la Români din Ungaria“. E tot cel vechiu, adică nou: Lui Tisza i-se închină la nemurire și dorește să vadă împlinite toate vrerile acestui fiu de sugrumător de naționalități. Guvernul e cât se poate de părintesc. Dl Slavici nu știe nimic nici de morții noștri, jertfe ale jandarmilor lui Khuen, nici de alegerile barbare. Vede numai . . . . oala.

România și Austro-Ungaria. În comisiunea afacerilor străine a delegației ungare, președintele Perezel a spus, că e neîntemeiată acuzațiunea (invinuirea), pe care a făcut-o delegatul Saghy poporului român din România, că ar fi însuflețit de antipatie (dujmănie) față de Ungaria. A adăugat, că nimeni nu trebuie să pună la îndoială desăvârșita corectitudine și purtarea prietenească a guvernului din București față de Tripla-Alianță în general și de Austro-Ungaria în special.

Saghy a răspuns, că el tot nu poate avea încredere în Români, cari au năzuințe la fel cu acelea ale iredentistilor italieni din provinciile austriace.

Perezel respinge din nou aceste atacuri, asigurând că Austro-Ungaria poate conta întotdeauna pe concursul amical (sprijinul prietenesc) al României.

Proces de presă la Sași. Să nu credeți însă, că pentru „agitatie“. Doamne ferește de așa ceva la „nobili“ aliați ai guvernelor maghiare în lupta pentru strivirea în tovarășie a Românilor! Gazeta săptămânală săsească „Gross-Kokler Bote“ a publicat darea de seamă politică a deputatului sas W. Meizer. Gazeta aceasta n'a depus însă cautiunea de mii de coroane, cum are de pildă „Foaia Poporului“, ca să poată publica și lucruri politice. De aceea procurorul i-a făcut proces și redactorul a fost găsit vinovat și condamnat. Dar . . . fiindcă n'a știut, că greșește, l-au iertat. Eac'asa!

Proces de presă la Români. Acesta pentru agitatie, de care s'a făcut vinovat părintele *Constantin Lucactu*. Tribunalul din Sătmar l-a condamnat la 3 zile închisoare de stat și 60 coroane amendă, după cum am spus și în numărul trecut al foii. Decursul procesului a fost frumos: lume multă românească, doamne, domni și țărani bravi din împrejurime. Nici dela vrednicul apărător, dl Dr. Aurel Lazăr din Oradea-mare, nici dela părintele, tribunalul n'a putut să scoată o singură vorbă ungurească. Toți au vorbit numai românește. Se'nțelege, că pe părintele Lucacu nu l-au iertat.

Maghiarizarea numirilor de sate se continuă la ministerul de interne din Budapesta cu mult zor. Au isprăvit cu Ardealul și Bihorul, acum a venit rândul Bănățului. În Caraș-Severin, care ni-a dat atâția Români vrednici, dar și pe Burdea și pe Șeghesou, au fost pociute numele românești în modul cel mai necuviincios. Din Bărna au făcut Barnafalva, din Herendiești Heres, din Giurești Gürös și alte batjocuri de felul acesta. Pentru aceea însă nici un Români nu-și va strica limba rostind numele cele nouă.

O alegere de primar. Pilda dată de bravi Gălățeni au urmat-o, durere însă, că nu toți, și Români din Socodor. Toți alegătorii români *cinstiți* au hotărât să aleagă primar pe Gheorghe I. Otavă, un naționalist vrednic. Slugile fibirăului și ai contelui Wenckheim au vrut însă pe unealta fibirăului, Mihai Ardelean, fost și până acum primar.

Dorința poporului a fost adusă la cunoștința autorităților și în ziua alegerii s'au adunat cu toți înaintea primăriei. Mare le-a fost însă scârba, când pretorul, care prezida alegerea, le-a vestit, că pune în candidație, pe fostul primar, pe un cumnat al acestuia și pe un Ungur. Poporul se turburase rău și cine știe, ce s'ar fi întâmplat, dacă nu ieșea afară un bărbat de încredere al Românilor spunându-le: „De oare-ce dorința obștei n'a fost băgată în samă, noi nu mai avem ce căuta aici“. Români cinstiți au plecat de-a-colo, lăsând slugile curții și pe Români cei slabi. Aceștia și-au ales apoi pe candidatul dorit de Unguri.

Vrednicia Românilor, cari și-au arătat disprețul față de cei-ce nu le-au luat în seamă dorința și față de rățaciți nu mai are nevoie de laudă, căci se laudă singură. Iar pe cei ce sau făcut din nou coadă la toporul străinului, bată-i blăstămul neamului!

Români din Macedonia au hotărât să trimită o delegație la patriarhul din Constantinople, cerând să recunoască biserica română din Turcia și să dea voie, ca serviciul bisericesc să se facă în limba română. Dacă nu se va învoi patriarhul, vor cere guvernului turc o căpetenie bisericească și se vor desface de patriarhul ecumenic, ca și Bulgarii.

Cine stăpânește pământul, stăpânește țara! Cât de bine o înțeleg asta, ni-o dovedesc Ungurii și Sașii. — La banohetul, numit al lui Széchenyi*, ținut în Budapesta la 5 Februarie, vorbirea cea mare (festivă) a ținut-o fostul secretar de stat Mezőssy. El a spus, că trebuie lucrat cu toate mijloacele, pentru ca pământul (moșia) să rămână în mâni maghiare. Lupta dintre națiuni e biruitoare pentru aceea, care stăpânește pământul. Națiunea, care stăpânește pământul, stăpânește pe celelalte.

„Budapesti Hirlap“, scriind despre încercarea lui Tisza de-a ne trage pe sfoară, apoi despre prostia cu iredentismul, amintea și proprietatea pământului și zice:

„Din datele privitoare la sporul natural și la emigrație putem învăța cu siguranță, că recensământul din urmă va arăta o mare cucerire de teren pe seama maghiarimii din Ardeal“.

Sașii din Ardeal au pretutindeni „Bodenschutz-Genossenschaften“, adică tovarășii pentru „scutirea pământului“ de-a cădea în mâni românești.

Așa dară și Ungurii și Sașii lucrează cu tărie și cu chibzueală, ca să ne scoată din pământurile noastre, lăsându-ne cerșitori. Pe Unguri îi ajută, contra tuturor legilor dreptății, statul, care le cumpără moșii și li-le împarte lor, dându-le și vite și unelte de plugărie pe deasupra. Sașii și-au înființat *anume* tovarășii, cari cumpără pământul oricărui Sas scăpătat, ca să nu ajungă în mână românească, și stau mereu la pândă ca să cumpere și pământ românesc.

Noi? Rar cumpără câte-o bancă vre-o moșioară și mai rar se întovărășesc câțiva Români să cumpere împreună. Așa nu mai merge! Nici noi nu suntem o nație de cerșitori și mai mulți împreună pot totdeauna încirpa câteva mii de coroane, ca apoi, cu un împrumut mai mare dela băncile noastre, cari, slavă Domnului, au milioane, să punem mâna pe pământ stăpănit de străinii veniți pe pământul nostru și să scăpăm pământul românesc de primejdia de-a cădea în mâni străine.

Cum se prăpădește un sat din cauza Evreilor. Într'unul din numerile trecute am spus, că un deputat ungur a cerut dela ministrul de interne, să aperse pe nenorociții Ruteni de năvala *Cazarilor*. Ministrul a răspuns, că va vedea. Reamintim cititorilor, că Maghiarii numesc *Cazari* pe Evreii veniți din Galiția, pentru-ca să nu se supere Evreii lor cari doară sunt toți *Maghiari* neoași. Gazeta ungurească „Az Est“ ne arată, cum lucrează acești *Cazari*—Jidani, și e bine să vedem și noi Români, ce ne așteaptă, dacă suferim să se încuibă Jidani în satele noastre.

Ökörmező e o comună de 5000 de suflete, cu judecătorie, jandarmi, poliție de graniță ș. a. Aruncul comunal e de 1 florin 60 de creițari la un florin de *dare*. Locuitorii ruteni se ocupau mai ales cu cărăușitul, căci sunt multe păduri pe acolo, pe cari le pustiește o societate de Jidani. Au năvălit, ca la hoit, o mulțime de Jidani din Galiția. Toți s'au făcut crăjmarii fără licență. Fiecare da Ruteanului pe datorie, rachiu. Azi de 5 creițari, mâne de zece, până se aduna o sumuliță, cu poliță (vecsăl)! Ruteanul nu putea plăti. Jidanul îi protestă (păra) polița și-i lua Ruteanului caii. Azi nu mai găsești în tot ținutul acela cai la Ruteni. Jidani fac acum cărăușie. Și minune, toți caii, pe

* Contele Széchenyi a fost un mare binefăcător al poporului maghiar dinainte de anul 1848.

cari îi aveau creștinii acolo, muriau, ba au murit chiar și caii dela poștă, așa că acum poșta plătește Jidanilor pentru caii de poștă douăsprezece mii de coroane pe an.

După caii a venit rândul moșilor bieților Ruteni. Jidanul Zisovici Leiser Ițig a baat din 1907 până la mijlocul anului 1910 moșile dela 37 de Ruteni, cari au rămas pe drumuri. Știrile acestea le-a scos redactorul maghiar din cartea funduară. Dela 20 până la 31 Decembrie 1910 a mai scos tot acest vampir sugător de sânge, ale o sută cincizeci de execuții, tot pe spinarea nenorociților Ruteni. La licitațiuni licitează numai unul, așa că pentru moșicără de 1000 fiorini dă 100fiorini

Am văzut, ce face un singur Ițig. Câți oameni va fi nimicit tot roiul de Jidani năpustiți peste Ruteni, nu ni se spune, dar ne putem închipui. Trist e, că pe acești Ruteni, ajunși cerșitori, guvernul nu vrea să-i lase să emigreze, cu toate că bieții oameni ar fugi de țara lor ca de ciumă. Rutenii, de altminteri, votează totdeauna cu Ungurii. Dar i-a și bătut Dumnezeu!

Dela adunarea generală a comitatului Sibiu.

Dintre obiectele, despre cari s'a vorbit la adunarea generală a comitatului Sibiu, sunt două mai ales, cari merită să fie scoase la iveală. Unul privește *statificarea administrației comitatense, celalalt lecuirea năcazurilor, pe cari le îndură proprietarii de vite, de câte ori izbucnește boala de gură și de unghii (ologul, cum zic țărani din România).*

1. Am dat și noi știrea, că guvernul român are de gând să statifice administrația comitatelor, adică să vină cu o lege, prin care să se hotărască pentru viitor, ca funcționarii (slujbașii) dela comitate să nu mai fie aleși de membrii adunării generale, ci să fie numiți de ministrul de interne, cum numește ministrul de justiție de exemplu pe judecători, cel de finanțe pe funcționarii dela administrațiile financiare ș. a. Schimbarea aceasta nu e pe placul Sașilor, cari se tem, că cu tot pactul, ce-l încheie cu toate guvernele ungurești, ministrii unguri vor numi prea mulți Maghiari în slujbele dela comitate, unde Sașii sunt tari și mari până acum. De aceea un membru sau a propus, ca adunarea să ia poziție față de aceasta intențiune a guvernului și dacă acesta va face pași în direcțiunea aceasta, să se sfătuească din nou și să se adreseze și celorlalte comitate, invitându-le să facă și ele pași de lipsă contra statificării funcționarilor dela comitate.

Propunerea aceasta, membrii sași au primit-o, pe când Românii au declarat prin graiul dlui *Dr. Lemeni*, că ei nici n'o primesc, nici n'o resping, de oare-ce între funcționarii dela comitat Românii și așa nu sunt reprezentați după numărul populației române.

Într'adevăr, până când va exista încă barbara lege electorală de până acum, ori se aleg funcționarii, ori se numesc din Budapesta, pentru noi tot una e: Românii noștri nu încep după dreptate în slujbele dela comitat.

2. Al doilea obiect, foarte însemnat din punct de vedere economic, a fost chestiunea lecuirii rotelor, de cari suferă țărani din cauza boalei de gură și de unghii. Pagubele, ce le-am suferit prin închiderea satelor și oprirea eșirii vitelor, chiar și când nu era vorba de primejdie mai mare, nici că se pot socoti mici. Un lucru să țină însă minte țărani

noștri: Dacă se încheie curtea, unde s'a ivit *cel dintâi caz de boală*, satul întreg poate fi sigur, că celelalte vite nu se vor molipsi, de cumva boala nu va fi adusă din alt sat, unde însă trebuie să fie oamenii cu aceeași grije. *Grija la început* ne ferește de multe năcazuri și supărări mai târziu.

În adunarea comitatului s'a hotărât să se ceară dela ministeriu mai multe ușurări pentru proprietarii de vite, când izbucnește boala aceasta. Unele din cele mai însemnate ar fi acestea: 1. Dacă s'a ivit un singur caz de boală, dar nu se știe de unde, să nu se declare boala epidemică, adică lăpădată pretutindeni, căci în cazul acesta sunt năcăjiți o mulțime de oameni, cari nu au vite bolnave. Chiar și când ar fi izbucnit boala în 3, 4 sau 5 curți, să nu fie socotită epidemică. 2. Curțile vecine de cea cu vită bolnavă să nu fie oprite și ele, ci numai dacă n'ar fi bine îngădită. 3. Să nu se mai pună păzitori între două comune molipsite, ci comuna molipsită să fie închisă printr'un cordon, alcătuit din oameni anume, trimiși pe cheltueala statului. 4. Când sunt mai multe cazuri într'o comună și e de lipsă infectarea (molipsirea) măiestrită a tuturor vitelor, infectarea să se facă numai decât. Iar la 8 zile după aceasta infectare, vitele să fie slobode să iese ori unde, în comună și la câmp, dacă un măcelar recunoscut le declară sănătoase. 5. Desinfectarea să se facă numai decât după însănătoșare. 6. La desinfectare să nu se strice podeala grajdurilor, dacă podilele sunt așezate strâns unele lângă altele. 7. Să nu fie chemat medicul veterinar al comitatului pentru orice caz de boală, ci numai în cazul, când altcineva n'ar putea cunoaște boala.

Acum să vedem, ce zice ministrul. Oamenii sunt sătui de năcazurile de până acum.

Egala îndreptățire în Țara Românească.

Muftul (episcopul mohamedan) din Constanța, Hafâz-Rifat, a fost primit în audiență (vizită) de Maiestatea Sa Regele României. Cu prilejul acesta a spus Regelui următoarele: Fiind căpetenia bisericească a mohamedanilor (Turcilor și Tatarilor) din Dobrogea, m'am folosit de sărbătorile Curban-Bairam și m'am dus la Constantinople. Maiestatea Sa Sultanul, locuitorul proceului Mohamed pe pământ, a avut bunăvoința să mă primească în audiență. Toți clericii suntem datori să-i arătăm la orice prilej respectul nostru. Cea mai dintâi grije a Maiestății Sale Sultanului a fost să mă întrebe de sănătatea Maiestății Voastre și a familiei regale și să-și rostescă mulțumirea, că Dumnezeu V'a ferit de toate relele. Am avut onoarea să spun Maiestății Sale Sultanului, că noi Românii mohamedani (adecă Turcii și Tatarii din Dobrogea) ne simțim fericiți de-a trăi în România, statul cel mai civilizată din Orient, pentru-că noi avem, sub sentul părintesc și sub sceptrul glorios al Maiestății Voastre, toată libertatea pentru îndeplinirea cultului nostru religios. *Școalele noastre mohamedane* (in cari se învață turcește), *cari sunt aparate de stat și ajutate de el*, se află într'o stare înfloritoare. Viața și avutul nostru sunt asigurate și sub sentul unor legi înțelepte, *dreptatea se împarte în acelaș fel* între Mohamedani și creștini. Toți fiii țării, Români și Mohamedani, au drepturi egale și datorii egale. Drept semn al dragostei pentru populațiunea mohamedană, statul român clădește acum în Constanța o gîmbe (biserica mohamedană), care cu bogăția podcabelor ei va fi un monu-

nument minunat pentru Constanța. Gîmbea va costa aproape cincisute de mii de lei. Pretutindeni domnește pace și iubire între creștini și mohamedanii români. Pe urmă M. Sa Sultanul a rostit cuvinte de laudă și mulțumită față de Maiestatea Voastră, marele căpitan și Rege al României.

Asta e o mărturie, în fața căreia trebuie să amortească bîrfitorii de la gazetele jidano-maghiare din Budapesta. Acestea susțin adecă mereu, că în România ar fi o sută sau două de mii de Maghiari, — vedeți, cum se joacă cu sutele de mii! — cari ar fi asupriți rînd de tot de Români. Adevărul e însă acesta: În România (Moldova) sunt câteva sate de Ciangăi, cari își au toți moșile lor și-și văd de treabă. Scriitorul acestor rânduri a petrecut într'o vară două luni în județul Putna, unde se află și satul Vizantea, locuit partea cea mai mare de Ciangăi. Am dat să vorbesc cu un bărbat tânăr ungurește, el a bîlbăit câteva vorbe ungurești, apoi a dat-o pe românește, spunându-mi, că ungurește nu știe bine. Mai iute și mai binișor vorbesc limba ungurească cei bătrîni, dar și aceștia 3—4 sute de vorbe, cât le trebuie în casă. Cu totul să tot fie, după socoteala unui preot catolic de-ai lor, vre-o patruzece de mii de suflete răsfirate în mai multe județe ale Moldovei. Apoi mai mulți Români, decât aceștia avem noi chiar și numai *dincolo* de Dunăre, pe pusta ungurească.

Al doilea fel de Maghiari sunt slugile, slujnicile și meseriașii cei mai mulți din București, Galați și alte orașe ale României. Acestora nici un guvern românesc nu le are grija. Numai în București au două școale maghiare, una catolică, cealaltă calvină, în care se învață ungurește. Adevărat, că învață să citească și să scrie și românește, dar asta o fac în folosul lor, căci n'or învăța 300 de mii de Bucureșteni ungurește, ca să se poată înțelege cu slugiile, slujnicile și meseriașii unguri. Așa ceva așteaptă numai câte un prăpădit de slujbaș venit printre noi, care crede — prostul — că un sat de Români trebuie să-i învețe limba.

Adunări naționale române.

Oetim în „Românul“ din Arad:

„Comitetul național va aranja adunări de protestare în centrele mai mari de pe teritoriul locuit de Români, dar aceste adunări nici de cum nu-i oprește dela datoria lor pe fruntașii români din toate cercurile electorale, ca și ei să se pună pe lucru și să țină în localitățile lor adunări, în cari să lumineze poporul asupra stării grele, în care ne aflăm, să protesteze în contra fărâdelegilor guvernului și să pretindă cât mai în grabă votul universal. Partidul național român samănă cu un om, care are capul sănătos, dar membrele îi sunt paralizate (moarte).

„Conducătorii politici ai unui popor, nu pot face chiar nimic, dacă masele (mulțimea poporului) stau în nemișcare. Să învie toți Românii, cari au în inima lor adevărată și sinceră iubire de neam. Mișcarea maseilor trebuie să dea nu numai îndreptățirea, ci și îndemn acțiunii conducătorilor, cari cu atât mai bine vor reprezenta aspirațiunile (aceea-ce dorește să ajungă) naționale ale poporului nostru, cu cât acele aspirațiuni vor fi accentuate mai cu tărie prin însăși masele poporului.

Eată terenul de muncă pentru naționaliștii sinceri“.

Ce scriu alte gazete?

„Minerva“ (București). După toate aceste stăruințe (de a face pace cu Români) trebuie să ne întrebăm, ce scopuri va fi urmărind contele Tisza cu ademenirile sale de pace? Sincer s'a dovedit, că nu este. Șovinist îl știe Ungaria întreagă și tot atât de mult străinătatea, care cunoaște împrejurările de-acolo. Atunci ce va fi având contele Tisza, care este un bărbat de stat prea serios, decât să-și peardă vremea cu propagande zadarnice? Întrebarea aceasta și răspunsul ei nimerit au un mare interes, nu numai pentru Români de dincolo, ci chiar pentru noi aceștia din regatul liber (România).

Nu mai orbii nu văd, că în monarchia vecină se pregătesc schimbări radicale (mari). Unele s'au și îndeplinit în cei din urmă zece ani. Dualismul e pe dric (adecă pe moarte) de când principiul naționalităților a biruit în Austria, iar eghemonia (stăpânirea) germană a dispărut par'că n'ar fi fost. Orice ar spune șovinistii maghiari, în sufletul lor s'a încuibat groaza, că și veacul eghemoniei ungurești să apropie de sfârșit. Dinastia Habsburgilor, legată astăzi prin jurământul împăratului Franț Josef pe Constituția maghiară, va fi nevoită să dea o nouă îndrumare politice sale, când scaunul domniei va fi ocupat de temutul Arhiduce Franț Ferdinand, care s'a mărturisit prietenul tuturor neamurilor și tuturor claselor sociale.

Cine va fi primejduit atunci? De sigur că numai factorii politici medievali (din vremuri trecute), acei cari opresc Ungaria dela propășirea ei firească. Eghemonii (stăpânii) unguri înțeleg primejdia și caută pe bărbatul care să-i poată duce la o luptă biruitoare. Numai Tisza este acel om al viitorului. De aceea el își păstrează puterile și lasă prim-ministru pe rătăcitorul Khuen-Hederváry. Din aceleași motive tainice, Tisza ține să împace cu orice preț pe Români, înainte de a fi sosit ciasul cu adevărat hotărîtor al crizei ungurești. Cu Români, cu Sârbii, cu Slovaci împreună, dar *mai ales cu Români și cu România*, Maghiarii pot să terorizeze (să o vâre în groază) înc'odată Viena, care va trebui să cedeze (să lase după ei). Din contră, în fața Vienei și a naționalităților nemaghiare, libere în mișcarea lor, oligarhia șovinistilor va trebui să dispară.

Dar înțeleg și Români din Ardeal, ce se petrece în sufletul de sirenă (ispititoare, care te omoară) al contelui Tisza. Iată de ce nu se găsește în Ardeal, în Bănat ori în părțile ungurene bărbați politici serioși, cari să poată fi ademeniți (trași pe sfoară) de glasul de pace al lui Tisza.

„Seara“ (București). Cu alte cuvinte, chiar biserica națională a Românilor, ocrotitoarea de veacuri a sufletului lor național, ar fi chemată a servi planurilor de ai cuceri pe aceștia cu maghiarizarea, prin o înșelare! Aceeaș biserică, pe care guvernele ungurești o pândesc și o sapă mereu la temeliiile autonomiei (neatârării), ar trebui — după istețile socoteli ale lui Tisza István — să se degradeze la rolul de instrument politic în mâinile dușmanilor națiunii române.

Noroc numai, că bietul conte împăciuitor își face și de astădată iluziuni (visuri), pe care le va pierde în curând. El crede, că arhierii români de dincolo ar avea adevărata conducere politică a poporului, pecând de fapt nici unul din ei n'are și n'ar putea avea rolul acesta. Factorul politic, exclusiv (singur) și hotărâtor în viața Românilor de dincolo, este Comitetul și partidul național. Ohiar și prelații (arhierii, adecă mitropoliții și episcopii)

recunosc acest adevăr, iar ceilalți sunt nevoiți să stea în rezervă, de teama indignării generale a credincioșilor, cari n'au suferit ținuta lui Mangra (pfui!) și n'ar suferi repețirea ei din partea altui rătăcit, cu toiag de păstor al sufletelor dreptcredincioase.

„Siebenbürgisch-Deutsches-Tageblatt“ (Sibiu). Ar mai trebui arătată încă o împrejurare, care împinge la trebuința de-a încheia o pace între naționalități. Naționalitățile nu stau din capul locului cu dujmănie față de interesele statului. Ei nu tăgăduiesc existența statului în forma sa de astăzi, ci ținuta lor e de regulă numai răspunsul la politica urmărită față de ei de către stat. În anii din urmă au eșit la suprafață tot mai mult curente (por-niri), cari, de fapt, tăgăduiesc viitorul statului în forma sa de astăzi și al căror program e lupta necondiționată contra ordinii de stat existente. Aici, în întărirea democrației sociale, zace primejdia cea mare, nu numai pentru patria noastră, ci pentru toate statele Europei. Opozițiunea (împotrivirea) naționalităților, dacă există, se îndreptează în contra unor puncte singuraticice ale politicei urmărite de stat, democrația socială se îndreptează în contra chiar a existenței statului. Cu naționalitățile e cu puțință o împăcare, față de democrația socială e vorba numai sau de învingere sau de peire.

Se pare din cele spuse, că pertractările de pace, începute acum în Austria, cât și în Ungaria, nu se fac tocmai în momentele de față numai din întâmplare cu mai multă tărie, decum s'a întâmplat până acum. Înțelegerea e într'adevăr o trebuință, dar nu a dezvoltării istorice, cum zicea contele Tisza, ci o trebuință a vieții de stat moderne.

Cantina din Oravița.

Intr'un număr de mai înainte am adus și noi știrea despre înființarea unei *cantine școlare* (masă școlară) în Oravița, arătând, după dl Dr. Șpan, și înșămătatea cea mare a acestor cantine pentru școlarii, cari locuind departe de școală, nu pot merge la amezi acasă și trebuie să se mulțamească în cele mai multe rânduri, iarna, cu o bucată de pâine rece. În „Foaia Școlastică“ din Blaj dl Marian Sas dă câteva amănunte despre înființarea acestei cantine. Dăm și noi o parte din ele, pentru ca să slujească drept îndemn și învățătură celor-ce au dragoste pentru copiii nostri de școală. Iată ce spune:

1. *Ce ne-a îndemnat să înființăm cantina?* Orașelul nostru e o comună de munte, răsărită prin văi, pe dealuri, pe coaste și are strade puține, dar lungi. Școala e zidită în vale, la începutul stradelor, iar școlarii, cari cercetează școala noastră confesională locuiesc, mare parte, la doi și trei kilometri departe de școală. Și cum 70% (adecă din 100 tot câte 70) dintre școlarii nostri sunt copii săraci, o duceau rău, foarte rău, mai ales în timp de iarnă, umblând la școală și mâncând tot pâine goală. Știind, că de îmbrăcăminte călduroasă pentru copiii lor se îngrijesc și părinții cei săraci, mai mult decât de mâncare călduță și nutritoare, comitetul nostru parohial, la propunerea președintelui *Dr. Petru Cornea*, a hotărît înființarea cantinei școlare, la care să capete prânz gratuit toți acei școlari, cari locuiesc departe de școală, precum și cei săraci, cari locuiesc mai aproape. În scopul acesta s'a întreprins și o colecție între credincioșii nostri. Colecția a izbutit pe deplin și a făcut cu puțință deschiderea numai decât a cantinei, unde mănâncă un prânz cald 30 de copii.

2. *Cum e întocmită cantina?* Deocamdată cantina se ține într'o casă particulară (privată) în apropierea școlii. Avem o odăse spațioasă (largă) cu trei ferestre. Cei treizeci de copii șed la două mese lungi de câte trei metri. Fie-care își are locul său anumit. Mesele sunt acoperite cu pânză curată. Fie-care copil are o farfurie, o lingură, un cuțit, o furculiță și un pahar. Copiii șed pe bănci (lavițe).

3. *Mâncarea.* La orele 11^{1/2}, (jumătatea la 12) învățătorul conduce pe școlari, doi câte doi, la cantină, unde îi așteaptă masa întinsă. Înainte de mâncare se spală pe mâni într'o troacă lungă, apoi se așază la masă. După ce li s'a pus mâncarea în farfurii zic rugăciunea (Tatăl nostru), apoi se apucă de mâncare.

Două femei văduve, sărace dar cinstite și curate, sunt servitoarele școlii și totodată bucatărese sub supravegherea mai multor doamne, mai adeseori sub supravegherea vrednicei doamne *Ana Dr. Anca*, ferb și împart mâncarea la copii.

Fie-care copil primește o pâine mică și o farfurie (blid, tier) de legume (cartofi, morcovi gulii (călărașe), fasole, mazăre, linte) cu o bucată de carne. În post, mâncare de post, dar dreasă bine. Cine nu se satură cu porția căpătată, mai cere și i-se dă, așa că nimeni nu se scoală nesătul dela masă.

După ce au prânzit se scoală, zic rugăciunea și pleacă, tot doi câte doi, la școală.

Atât despre cantina din Oravița. Se nșelege, că felul întocmirii unei cantine se deosebește după împrejurări. Se pot da porțiuni de mâncare și cu plată pentru copii, ai căror părinți stau bine; se pot da alimentele (ale mâncării) de către câte un grup de părinți pe rând; mamele copiilor pot ferbe cu rândul ș. a. Ori cum ar fi însă felul întocmirii, copiii celor săraci și mai ales orfani de mamă trebuie să-și capete porțiunea lor de mâncare gratuit (pe nimic). Așa cere și legea noastră creștinească și dragostea față de deapropoalele noastre, care trebuie să o dovedim mai ales prin fapte.

Știri politice din străinătate.

Bulgaria. De oarece Bulgaria e acum regat independent (neatârător), trebuie să-și schimbe legea fundamentală (temeiul tuturor legilor), care se numește *constituție*. Pentru aceasta se vor face alegeri nouă pentru o sobranie (dietă) nouă, care se va ocupa numai cu schimbarea constituției. O telegramă din Sofia, capitala Bulgariei, anunță, că între prim-ministrul Malinoff și regele Ferdinand a izbucnit o neînțelegere mare. În mai toate statele din Europa sunt câte două diete, cum e și la noi dieta și casa magnaților, sau în România camera și senatul. Ceea-ce a hotărît camera poate schimba senatul. Regele Ferdinand vrea, ca și în Bulgaria să fie cameră și senat, Malinoff însă vrea să fie numai cameră (așa e și în Grecia și în Serbia, unde toate merg pe dos). Vom vedea în curând, care va birui.

Comitagiile bulgari macedoneni au început din nou să amenințe pe Bulgari, cari nu țin la ideile lor. Acum de curând au trimis câte-o scrisoare fostului prim-ministru Daneff, fostului ministru Lacanoff și unui deputat, înștiințându-i, că au fost condamnați la moarte și că până într'o lună sentința va fi dusă la îndeplinire. Asta, pentru-că au vorbit contra comitagiilor. Ca să nu creadă, că e glumă, vor începe cu gazetarul Alexandru Kitoff, care va fi împușcat.

Rusia. Țara aceasta uriașă e stăpână și peste Caucazia, adică ținutul munților Caucazia dintre Marea-Neagră și Marea-Caspică. Ținutul acesta a fost mai de mult independent, dar a fost supus de Ruși, după lungi și grele războaie. Acum s'a descoperit la Tiflis, capitala acestui ținut, un complot (înțelegere pe ascuns) pentru a face Caucazia din nou independentă. Din hărțile aflate în casele fruntașilor caucazieni, cari parte mare au fost deja arestați, s'a constatat, că centrul (inima) acestui complot e în Tiflis. S'au descoperit și multe magazine ascunse prin case mari și prin peșterile din munți, cari erau pline de arme.

Sarbia. Primministrul Sârbiei și ministrul de externe au declarat în scupștină (dieta sârbească), că starea lucrurilor din Peninsula-Balcanică devine din ce în ce mai serioasă, așa că Sârbia trebuie să fie bine pregătită, căci nu știe, ce se poate întâmpla la primăvară. Ministrul de războiu a declarat, că din punct de vedere militar Sârbia stă mai bine ca oricând și că poate face în orice moment față ori-cărei întâmplări. De doi ani, spune ministrul general, armata sârbească s'a întărit foarte mult.

Grecia. În țara aceasta nenorocită, unde lenea, pofta de mârșire, ura între oameni, dorința de-a se îmbogăți pe căi necinstite stăpânesc dela liberarea ei de sub jugul turcesc, nici acum nu vor să apuce lucrurile pe o cale bună. Ofițerul de marină Zucalas a publicat acum câteva luni o carte, în care arată mișelile, ce să fac în marina (armata de pe apă) grecească. Cei descoperiți de el au tocmnit niște tâlhari, cari l-au ucis mișelește în stradă. Venizelos, primministrul Greciei, venit din Creta, declară, că boala țării e mai grea de vindecat, decum își închipuia.

Turcia. Gazetele din Salonic publică o statistică despre mișcarea bandelor bulgărești, grecești, sârbești și albaneze în anul 1910. Dela 15 Februarie 1910 până la sfârșitul anului au fost 239 de ciocniri între bande și trupele turcești.

Bandele au atacat în total o sută de sate și proprietăți și au omorât 125 persoane, iar pe 24 le-au dus în munți. Bandele compuse din Bulgari, Sârbi și Greci s'au ciocnit cu armata în 125 cazuri. În aceste ciocniri au fost omorâți 117 soldați și 252 răsculați; numărul răniților este de trei ori mai mare. Bandele albaneze nu mai sunt politice, ci bande de hoți, cari atacă și jefuiesc pe cine le vine înainte.

Din comitatul Târnava mare.

Ni se serie: În 6 Februarie n. a fost în cercul Bârgăuș, comitatul Târnava mare, a doua alegere a celor 4 membri în congregație. (Prima alegere a fost nimicită.) Românii din acest cerc până acum n'au avut nici o organizație; fie-care lucra de capul său; sau nu se interesa de loc de astfel de trebi, iar urmarea a fost, că până acum abia era ales din grația Sașilor și Maghiarilor câte un membru român în congregație și de multe-ori nici unul.

Nimenea n'a știut până acum, că alegătorii români sunt în majoritate în acest cerc, și ar putea avea biruința pe partea lor.

Lucrul acum s'a limpezit prin un apel al comitetului cercual, adresat conducătorilor poporului. Rezultatul a fost, că, deși în ziua alegerii timpul era geros și cu viscol, s'au prezentat alegătorii și din cele mai mari depăr-

țări ale cercului, aproape toți împreună cu conducătorii firești: preoți și învățători. Astfel pregătiți cu multă însuflețire au dus steagul național la biruință.

Cu o majoritate de 17—25 voturi au reușit să aleagă 4 membri români și adică pe 4 preoți cu crucea în frunte: Valeriu Cosma din Iacobeni, Dumitru Deac din Călvășar, Romul Constantinescu din Ighidordul român, și Ioan Hulea din Buia, toți însuflețiți pentru cauza noastră națională.

Partea leului la aceasta reușită splendidă a avut-o neîntrecutul naționalist, zelosul avocat din Agnita dl. *Dr. Simeon Cheșian*, care a fost răsplătit din partea tuturor cu o simpatie deplin meritată, bucurându-se și până acum de încrederea generală a oamenilor de bine.

Iată la ce rezultat bun să poate ajunge prin o bună organizare, făcută la timp.

Onoare să cuvine la toți: conducători și alegători!
Un alegător.

Societatea meseriașilor români din Blaj.

La 5 Februarie n. aceasta harnică societate și-a ținut a 8-a adunare generală, la care au luat parte un număr frumos de meseriași și alți cărturari. Dl. *Gavril Precup*, președintele, căruia este a se mulțumi foarte mult de înaintarea făcută de vrednicii noștri meseriași de acolo, a ținut o vorbire plină de învățături frumoase, arătând cum trebuie să se poarte un meseriaș în viața de toate zilele și combătând luxul, adică risipa de bani pentru lucruri deșarte de fudolie, care începe să se încuibă și la meseriașii noștri, ceea ce îi amenință cu sărăcia.

Dl. secretar citește apoi raportul despre mersul societății. Acest raport cuprinde și următoarele date mai însemnate:

Membrii sunt 208, dintre cari 112 ordinari, 86 pe viață și 10 ajutători.

Învățăcei (ucenicii) la meserii sunt 120, dintre cari 70 urmează la școala de meserii din Blaj. Sperăm, în interesul meseriilor noastre, că și ceilalți 50 se vor înscrie la aceasta școală, pentrucă în ziua de astăzi nici țărănul, nici negustorul, nici meseriașul nu poate lupta cu izbândă împotriva greutăților vieții fără cunoștințe temeinice într-ale meseriei lui și apoi și într-ale vieții preste tot.

Societatea a împărțit pe toți cei 70 elevi cu haine. Ajutoare s'au dat în sumă de 1555 coroane.

Societatea a plasat (a băgat) în cei opt ani, de când e înființată, 120 elevi la deosebite meserii și în deosebite locuri.

Averea societății e de aproape 12,000 coroane.

Biblioteca numără 350 de volume. Cei tineri au fost în decursul anului 317.

Îmbucurător e faptul, că între membrii pe viață sunt multe doamne și mulți domni dintre fruntașii Blajului. Trebuie să sprijinim din toate puterile pe meseriași, ca și pe negustorii noștri, pentru-că aceștia sunt nădejdea noastră pentru întărirea orașelor noastre și pentru cucerirea orașelor străine de pe pământul nostru.

Vorbe înțelepte.

Celce serie multe e tăcut și moderat; celce serie puține e vorbăreț și falos.

Cine-ți spune adevărul vrea binele tău; cine-ți lingușește caută folosul său.

Literatură și știință

Păvăluț.

— Schiță din popor —

De Maria Cunțan

Petru ședea pe vatra caldă și cioplea cu o custură ruginită într'un lemn strâmb și noduros, pentru ca să-și facă codoriște la bici.

Razele soarelui pătrundeau prin ferestruia lipită cu aluat de jur împrejur, luminând cărbunii stinși din gura cuptorului, cenușa din vatră, și copaia (covata, troaca) cu cele șapte pâini, calde încă, de jos.

Copilul ciugulea din coaja arsă, și își lungea cu vârful limbei fărâmaturi de pe buze și cioplea mai departe.

Ușa camerei se deschise încet și lelea Saveta eși îmbrobodită și cu desăgii în mână gata de plecare.

— Petre, zise ea oprindu-se în pragul tindei, mă duc la Săliște, am de vorbit pentru niște vin. Tu vezi de vite, deseară când vor veni din ciurdă, să nu intre vre-o vacă în grădină. Dă-le de mâncare, și le adapă...

— Și lui Păvăluț?... întrebă Petru ridicând capul și căutând la mamă sa cu niște ochi negri strălucitori ca diamantele.

— Și lui Păvăluț... Dă-le fân, taie-le un bostan și un nap, răspunse femeia eșind pe ușă.

În urma ei copilul aruncă din mâini custura și lemnul, — încuiă ușa și atârână cheia de un cui în perete, apoi o luă în fugă spre grajd.

Împinse cu amândouă mâinile, ușa grea care se opri în părete și elipind din ochii obișnuiți cu lumina soarelui, cerca să străbată cu privirea întunerecul plin de acel miros cald de vită ce seamănă cu mirosul de lapte și al fânului putrezit. Păvăluț, vițelul bălțat, legat singur într'un colț al grajdului, mugii și își întoarse capul spre copilul care îl cuprinsese cu amândouă brațele de gât, sărutându-l pe fruntea lată, unde răsăreau coarnele.

— Ți-e foame Păvăluț? Nu mai poți aștepta Păvăluț?

Vițelul mugii din nou, frecându-se cu capul de peptul copilului...

— Să-ți dau napi dulci, ca aseară Păvăluț?

Păvăluț mugii. Petru îl mai strânse la pept, îl mai lovi de vre-o câteva ori cu palma peste urechi, apoi plecă să îi aducă de mâncare.

Vițelul privi cu ochi blânzi spre ușa deschisă a grajdului unde era soare și lumină...

— Știu eu că-ți plac napii, așteaptă Păvăluț, așteaptă... mai strigă copilul prietenului său eșind în șură.

Era târziu, aproape seara, când obosită de valul târgului se întoarse lelea Saveta de la Săliște. Ușa curții lor era deschisă — și curtea plină de copii și de vecini.

„Ce o fi?“ își gândi femeia simțind un fior rece la inimă — o fi pățit ceva copilul, Doamne!

Cheia ușei atârână în cuiul din perete cum o pusesese Petru dimineața, ușa grajdului era deschisă și plânsul lui Petru s'auzea de departe.

Saveta străbătu ca un fulger printre femeile cari voiau să o țină de vorbă și intră în grajd... Întunerec, numai plânsul lui Petru s'auzea din colțul unde știa că e legat vițelul... ceva alb întins jos lângă iesle, vițelul mort!... Iar Petru plângea culcat cu capul pe spatele lui.

„Ce i-ai făcut?” răni femeia infuriată de gândul c'a pierdut un cap de vită, cum n'avea să fie altul în sat. „Ce i-ai dat?”

— Napi i-am dat mamă, napi... am tăiat mulți și pentru vaci — și pentru azi și pentru mâine, dar lui Păvăluț i-a plăcut și i-a mâncat pe toți! — mărturisi Petru plângând cu hohot și cu suspine.

— I-am dat și apă mamă — nu i-am făcut nimic... mamă... uite și e rece mamă, și nu mai mișcă!

Și copilul strângea în brațe capul vițelului mort, strigând în gura mare: Păvăluț, Păvăluț!

Lelea Saveta s'așeză pe pragul grajdului lipsită de puteri și năpădită și ea de un șiroi de lacrimi, își ascunse fața în mâini...

Glume și snoave.

O păcăleală.

Era la începutul primăverii, ramurile înmugurite, carba incolțită. Lângă o viie pășteau niște băieți vitele. Numai ce trec pe acolo niște Țigani, cari mergeau cu instrumentele lor muzicale într'alt sat. Ce-i vine unui diavol de copil în minte. Să păcălească pe Țigani, făcându-i să creadă c-a venit cucul. Și unde începu de după o tufă: cucu, cucu! de Țigani se'nchinău și mulțumiau Celui-de-sus, c'acum e primăvară cu adevărat și mai ba ninsoare.

Dar diavolul de băiat de după tufă: cucu, cărr!

Țigani pleacă plouați, dar unul mai iute la mână: Săca-ți-ar pliscul, că repede l-ai mai schimbat!

Moștenirea Țiganului.

— Măi teteo, zice o haramină de Țigan dănciucilor lui, când era să-i iasă sufletul, eu o să mor; uite, vălas ca moștenire l'euasă asta.

— Numai atâția?

— Păi nu e destul? Da, când îți trage din ea, să mi-o țineti, mă din vânt, să nu cază pe pământ; ori să ducă fuma 'n jos și să fiți fără miros.

Urmările gerului.

Zilnic sosesc din toate părțile știri îngrozitoare din cauza frigului, ce s'a lăsat cu atâta putere.

Din Becicherecul mare să vestește, că contrabanditul Meininger, care să ocupa cu vinderea tăbacului furat și care umbla pe căi ascunse, ca să nu fie prins, a fost aflat înghețat pe câmp în zăpadă.

Locuitorul Maior, om în etate de 62 ani din comuna Rem (comit. Bács bodrog) deasemenea a fost înghețat.

Murășul, care de 20 de ani nu a înghețat, acum să poate trece cu piciorul peste el.

Deasemenea fiarele sălbatice, mai ales lupii, cari prin

păduri, nu mai găsesc de-ale mâncării, s'au scoborât la sate, ba în unele locuri au intrat în curțile oamenilor. După știri sosite în zilele trecute mulți oameni au fost atacați de lupi în drumul mare sau pe la marginile pădurilor, așa că bieții oameni au scăpat cum au putut. În alte locuri au trebuit să se iee jandarmii după fiarele urâte, pentru a le alunga din apropierea satelor.

Chipul nostru ne arată o luptă a jandarmilor cu o haită de lupi, din care o parte au fost împușcați, iar alții au fost alungați în pădure. (De altcum, despre iarna grea, ce dăinuiește preste tot locul, mai spunem și la rubrica cu știrile săptămânii).

Judecata dreaptă.

(Snoavă din popor).

Doa fmei să certau pentru un boboc de găscă. Și una și alta susținea, că bobocul este al ei și era cât pe aci să se încere, când un om, care trecea din întâmplare pe acolo, le zise: „Decât să vă ciorovăiți atâta și să vă scoateți peate și ochii, dacă nu vă puteți înțelege, duceți-vă mai bine la judecător, spuneți-i fiecare pasul vostru și dacă el nu vă va face dreptate, să nu-mi ziceți mie pe nume. Avem un judecător foarte drept și judecata lui este ca a înțeleptului Solomon.

Femeile îl ascultară și porniră să-și caute dreptatea.

În mijlocul curții, sub un umbrar, ședea judecătorul cel bătrân, cu barba, rezimat în spata jefului și se gândia.

Deodată poarta scârțâi și el se deșteptă din visările sale. Femeile intraseră în curte și înaintau spre dânsul.

„Domnule judecător“, zise una, am venit înaintea cinstitului D-voastre fețe, ca să ne faceți dreptate. Iată acest boboc de găscă, ce l'am în brațe, este al meu, l'am crescut încă din găoace și azi de dimineață perzându-se din cârd și rătăcind prin bătătura dumniei care cu a mea este vecină, dumniei mîl tăgăduște și nu vrea, să mi'l înapoieze.“

„Nu este adevărat, domnule judecător, bobocul este al meu, mi l'a cloit găina cea golașe, am un cârd întreg la fel!

„Tăcere!“ zise judecătorul. „Tu, cea dintâiu, ai martori că vecina ta ți-a luat bobocul?“

„Nu, domnule judecăto!“

„Tu, cea de a doua, poți să juri, că bobocul este al tău?“

„Cum nu, vai de mine, Dumnule judecător!“

„Hâm“, făcu judecătorul posomorându-se și coborând în jos sprincenile sale cele stufoase. La care să'i dau eu acum dreptate?“ zise el în sine netezindu-și barba.

Se gândi o clipă și de odată fața i surâse laminată.

„Decamdată să lăsați bobocul la mine, iar voi vă duceți acasă și să vă întoarceți numai de cât, fiecare cu cârdul său de găște!“

Zis și făcut.

Peste câte-va momente, intrau femeile pe poarta cea mare a curții, mănând găștele de dindărăt.

„Tu cu cârdul tău, treci la dreapta, iar tu ceastălaltă, la stânga! Așa! — acum eu mă pun la mijloc“ zise judecătorul, care ținea încă bobocul în brațe.

Femeile remaseră cu gurile căscate și așteptau nerăbdătoare să vadă, ce-o mai e și din această judecată atât de ciudată.

Atunci judecătorul lăsă încet pasărea la pământ și i dete drumul, iar ea o apucă la dreapta și iute se amestecă printre cârdul acela de găște, de parcă, de când e lumea tot cu ele ar fi fost.

„Cu drept cuvânt, al tău este bobocul tu cea de la dreapta, iar tu cea de la stânga rușinează-te și piei din ochii mei!“

Femea cea vinovată să roșise ca racul de rușine și eși repede cea dintâiu pe poartă cu cârdul său de găște.

I. Mașcă.

Păcălit.

— Anecdota. —

Papăgol și cu Golan,
Cei din satul Bolovan,
S'au deprins încă de mici
Ca să fie tot calici.

Acestia doi vagabunzi,
C'am zdrăntoși și cam nărozi
Nu erau ei așezați,
Cum sunt și alți botezați.

Ci umblau din sat în sat,
La cerșit și la furat.
Și cin' i-a făcut așa?
— Jidanul cu otrava.

Acești doi într'o nimeră,
Când eșiau din sat afară
Au trecut în drumul lor
Pe lâng'un sămănător,
Care își vedea de treabă
Fără ca să-i bage'n samă.

Papăgol însă voi
Pe plugar al păcăli
Că-i plăcea să păcălească,
Ba și pricini să stărnească.

Și în drum cum se opri
Oătră plugar el grăi:
— Vezi așa, frate române,
Sămână tu mult și bine,
Că tu cu sudoarea ta
Mulți leneși vei sătura;
Tu dai hrană domnilor;
Ba chiar și calicilor,
Unii lucră și muncesc,
Alții'n lume lenevesc;
Tu muncești la cel pământ,
Să-mi dai mie, la flămând;
Tu rămâi cu truda ta
Eu trag folos de pe ea.
Așa zisă Papăgol
Privind la sămănător.

— Dumnezeu ajute-ți tie
Cum dorești așa să fie:
Să folosești rodul meu,
Așa cum dorec și eu,
Însă ca să știi fârtate
De ce rod vei avea parte:
Eu sămân cănepe lungă
Ca de ștreang să fii ajungă!

La acestea Papăgol
Plecând capul la pământ
A luat-o la picior
Vizându-se păcălit.

alab.

Ne putem noi întovărăși cu străinii?

Răspunsul hotărât, ce l-a dat până acum întreaga presă română naționalistă este: *ba*. În împrejurările de astăzi noi trebuie să purtăm și o luptă de atac și una de apărare. Să atacăm pe străinii, ce ne încunjoară, pentru-ca să recucerim terenul — economic, social, cultural chiar — ce am pierdut și să ne apărăm de năvala de distrugere a noastră, întreprinsă de guvern și pătura dirigiuitoare a poporului maghiar, contra culturii și proprietății noastre de la țară.

Mijloacele, ce le folosește pentru ajungerea scopului, nu sunt numai cele ale forței brutale, pe cari și-le creează prin legi și ordinațiuni, cari toate tind a lovi în noi și a favoriza (părțini) o altă naționalitate din țară, ci sunt și cele ale șireteniei perverse (ascunse), care, prin vorbe dulci, ademenitoare, caută să tocească în noi simțământul primejdiei, care vecinic planează asupra poporului nostru.

Iată pentru-ce trebuie să mărturisim sincer, că atât pasul făcut la Brad cu înșghebarrea unei societăți economice, în care, pe lângă multe nume ungurești, jidovești și șvabești vedem și câteva românești — cât și participarea celor unsprezece preoți la balul Crucii roșii din Făgăraș, ni se pare un pas greșit din punct de vedere național. Nici când considerațiuni de interes local nu pot să permită abateri dela o lege, care trebuie să fie de fer când ești pe câmpul de războiu.

Și ce vor câștiga cei câțiva Români din Țara-Crișului, dacă s'au încins în horă cu Ungurii și Maghiarizații de-acolo? Vre-o nouă închidere de școale românești! dar cei dela Făgăraș? Expediții nouă jandarmărești contra poporului nostru, ca la Mărgineni și Galați, prefaceri nouă de școale confesionale în școale comunale sau de stat. Că cei dela Făgăraș au avut conștiință despre seriozitatea pasului, ce aveau să-l facă, ne dovedește faptul, că au ținut o consfătuire înainte de-a se hotărâ. Papăgubă, că n'a biruit propunerea absențării dela balul lui Széll. Dar Făgărașul e un cuib nenorocit de certe fără stârșit, tot rezultatul învârtirii într'un cerc ridicol de îngust.

Noi propovăduim poporului mereu să se ferească de străini și să țină *numa la al săt*. Băgați de samă, domnilor, să nu înceapă el a vă părăsi și a se întovărăși iară cu Jidanul, Ungurul și alții, după pilda, ce i-o dați. Ar fi trist, dar logic.

Vorbe înțelepte.

Pe cât de vorbăreată e minciuna, pe atât de tăcut e adevărul.

Omul lipsit de religione, numai cu un grad stă deasupra animalelor.

De două lucruri să se teamă omul: De Dumnezeu și de cei-ce nu se tem de Dumnezeu.

Mulți au gard frumos în jurul unei grădini pustii.

Răbunarea omului nobil stă în iertare și uitare.

Cine nu-și muștră copiii la tinerețe, va fi muștrat de ei la bătrânețe.

Știrile Săptămîinii.

Sibiu, 9 Februarie n.

Jertfă pe altarul culturii românești. Mult iubitul nostru deputat și președinte al clubului naționalităților, dl *Dr. Teodor Mihail*, a trimis 1000 cor. pentru creșterea fondului *Strolescu*, a cărui nobilă menire e ca să ajutore pe tinerii universitari lipsiți, cari studiază la universitatea din Cluj. Tot odată a mai trimis alte 100 coroane ca răscumpărare pentru biletul la petrecerea universitarilor, care se va ține la 5 Martie n. a. c. în Cluj, în folosul aceluia fond.

Sibiul a avut la recensământul din urmă 30,035 de locuitori, între cari 16,156 Germani (cei mai mulți Sași, apoi Nemți catolici), 7338 Români (în 1900 erau 5959), dintre cari 5288 greco-orientali și 2318 greco-catolici, 6023 Maghiari (între aceștia 1183 Jidani).

Românii s'au înmulțit cu 1379, Germanii cu 601, Ungurii și Jidanii cu 1291 de suflete dela 1900 încoace.

Pentru alegători cari își vând voturile. Dl R. W. Sueton-Watson, învățatul englez, care a descoperit și descoperi lumii culte de pe pământ toate fărâdelegile, ce se săvârșesc în Ungaria contra naționalităților, povestește în „Tribuna“ o întâmplare, pe care a auzit-o chiar dânsul în Maiu, anul trecut, cu prilejul unei alegeri „ungurești“. Cățiva ani mai înainte un nobil conte candidase într'un cerc electoral din Ungaria apuseană și, firește, fusese ales. Nu mult după alegere, o delegație (deputațiune) de alegători l-a cerșat în Budapesta, aducându-i aminte de făgăduințele făcute pe vremea alegerii și rugându-l să-i ajute într'un năcaz. — De ce veniți chiar la mine? întrebă contele. — Pentru-că dumiata ești deputatul nostru! îi răspunseră alegătorii uimiți. — Vorbă să fie! răspunse contele. Eu v'am cumpărat cercul cu 25.000 cor. Toți ați primit prețul vostru — și pe deasupra mâncare și beșură. Să mă ia dracul, dacă fac un pas. Ne-am achitat! — În clipa următoare delegația era în stradă. — Și alegătorii, și contele au avut dreptate, fie-care după felul său de judecată. Dar și alegătorii și contele au fost niște mișei.

Ce scriu alte gazete? Atragem atențiunea iubitorilor noștri cetitori asupra celor spuse de gazeta nemțească și de Minerva din București despre cele ce se pregătesc în viitorul cel mai apropiat al patriei noastre. Românii pot să vadă, că atârnă dela ei, ca să ajungă să se bucure de toate drepturile, ce ni le dă legea. Biruința se va putea însă câștiga numai dacă vom ține cu tărie la programul partidului nostru național. Atunci, pe lângă ceea-ce va avea să ne dea statul în privința dezvoltării culturii noastre naționale românești, vom pretinde și vom căpăta și îmbunătățiri materiale: pământ, vite de prăsilă, drumuri bune, ajutoare pentru meseriași și negustorii noștri și altele, cum capătă Săcuii și în parte și Sașii. De ne vom pleca mai departe, vom ajunge ca Rutenii, cari sunt un popor, ce trage de moarte, tocmai pentru-că s'a plecat.

De-ale pocășilor. Cei mai mulți îi cunoaștem sau cel puțin am auzit despre acești lăpădați de legea românească, cari în curând se vor lăpăda și de neamul românesc. Unii din prostie, alții din mânie, că au văzut câte un preot, care prin lăcomia lui sau prin purtarea lui neprețioasă se dovedea nevrednic de preoție, s'au apucat să trăiască după o lege nouă. Toți aceștia dovedesc, că nu cunosc frumoasa și buna și mântuitoarea lege românească, pe care de-am urma-o desigur ne-am învrednici de bine și aici și pe cealaltă lume, căci e izvorâtă din Sfânta Evanghelie. Asta se vede, că o știu și Românii noștri din Vulcan (comit. Hunedoarei), cari au alungat din sat pe cei câțiva poșăiți români, cari se prăsiseră și acolo după indemnul Săcuiilor și al preotului lor calvin, care încă s'a făcut pocășit. A mai rămas unul singur, care însă e de răsul tuturor oamenilor cinstiți, căci s'au dovedit multe fapte rușinoase în sarcina lui.

Din Șeica-mare ni se scrie: În 5 Februarie n. c. institutul „Racoțana“ din loc și-a ținut a XV-a adunare generală ordinară, la care s'au prezentat 31 acționari cu 1273 acții depuse și 281 voturi. Adunarea a fost condusă din partea domnului inginer Mihail Ițu și a decurs în cea mai bună ordine. Ca cel mai însemnat punct ce s'a desbătut, — și care a fost cel mai dorit de majoritatea covârșitoare a acționarilor susamintitului institut — a fost fuzionarea institutului „Racoțana“ cu societatea pe acții „Ajutorul“ din loc. Propunerea s'a primit cu totalitatea voturilor, afară de patru. Astfel s'a decis fuzionarea, rămânând sub firma celei din urmă „Ajutorul“. *Un acționar.*

Nu cumpărați ornate (odăjdii) bisericesti dela Jidani! Și frații din Bucovina până bine de curând își aduceau toate odăjdii bisericesti din străinătate sau le cumpărau dela Jidani. Au încercat să facă într'o mânăstire românească o croitorie de ornate bisericesti, încercarea n'a reușit însă. Atunci s'a apucat „Societatea Doamnelor Române“ de lucru și a înființat ea o astfel de croitorie. Rezultatul a fost că se poate de îmbucurător, căci astăzi mai toți preoții și alți oameni, cari vor să împodobească Casa Domnului, campără odăjdii dela croitoria românească a Doamnelor Române din Cernăuți. Croitoria se află în internatul de fete române din Cernăuți, iar comanda se primește în Cernăuți, Strada Fabricii, Nr. 11. Atragem atențiunea oamenilor noștri credincioși asupra acestei croitorii naționale și-i indemnăm cu tot dinadinsul să se ferească pe viitor de-a mai umplea buzunarele străinului, care își bate numai joc de noi.

Lucruri triste dela Români din America. Vrednicul preot *I. Podea*, care și-a părăsit țara pentru-ca să lucreze pentru păstrarea credinței strămoșești în inimile Românilor duși la America, scrie în „Telegraful Român“ din Sibiu lucruri triste despre o mare parte din Români emigrați acolo. Din cei vre-o sută cincizeci de mii de Români americani, aproape jumătate și-au lăsat legea străbună și s'au făcut care poșăiți (nazareni, sabatiști), care metodiști, ba dintre Bănățeni au trecut unii la legea ungurească calvină! Rușine! Vina o poartă însă în mare parte și unii din preoții noștri, spune părintele Podea, căci s'au lumit și nu se mai interesează de sufletele îndrăgite lor, așa că mulți Români, cari erau acasă numai de rușine creștini, cum ajung în America cea liberă se lăpădă de legea părinților lor. Vina o poartă sau au purtat-o și câțiva din preoții trimiși la America, dintre cari mai ales preotul *Moise Balea* ni-a făcut neamul de rușine.

Dela o bancă ungurească. Cetitorii noștri știu, cu câtă ură se năpustesc gazetele jidano-maghiare și deputații maghiari în contra băncilor noastre, despre cari spun câte rele, toate neadevăruri. Totodată îndeamnă băncile ungurești să deschidă sucursale (filiale) printre Români, ca astfel să omoare băncile românești. Cu ce fel de bănci am avea atunci de lucru, ne arată întâmplarea dela banca ungurească din Hodmezővásárhely. Directorul acestei bănci, ales abia anul trecut, a cheltuit două sute de mii de coroane, fără ca direcțiunea să știe ceva de cheltuielile acestea. Contra directorului, care a fost dat afară din slujbă, s'a pornit cercetare. Noi le lășăm cu plăcere băncile acestea lor și ne mulțumim cu ale noastre.

Fond național pentru război în Japonia. Japonezii dau zilnic probe despre puterea lor nemărginită de jertfă, când e vorba de binele națiunii lor. Acum de curând au hotărât, ca fie-care locuitor al țării, să plătească pe timp nehotărât, câte 5 bani, din care să se formeze un fond de război, adică să se adune sute, poate mii de milioane, ca să le aibă în caz de război. Pentru-că în ziua de azi, ca și mai de mult de altminteri, la purtarea unui război trebuie pe lângă soldați buni și arme bune, și bani foarte mulți. Monarhia noastră a făcut numai o mobilizare când cu cearta cu Serbia pentru Bosnia și Herțegovina, și a cheltuit vre-o 500 milioane de coroane, adică milioane pe zi!

Acum să ne punem o întrebare. Oare dacă Românii dintr'un sat, unde au fost așa de slabi, ei sau conducătorii lor sau toți împreună, încât și-au pierdut școala lor confesională, dacă acești Români zicem ar fi pus fiecare câte un ban (2¹/₂ creștari) pe zi la-o parte, câți bani s'ar fi strâns într'un sat de 100 capi de familie? Socoteala e ușoară. Pe zi ar fi fost de 100 ori 5 bani, cincisute de bani, adică 5 coroane, pe an de 365 ori 5 coroane fac 1825 coroane. Cu suma aceasta se poate susține ușor o școală. Numai cât ne trebuie oameni, nu slăbănogi fără vlagă românească în ei.

Sașii și ajutorul dela guvern. Parochia săsească din Brașov vrea să-și clădească localuri nouă pentru gimnaziu și școala primară. Cheltuielile se urcă la un milion de coroane. Din acestea patrusute de mii, adică aproape jumătate, li le dă guvernul unguresc. Foarte bine: banii din vistieria țării sunt ai noștri ai tuturor, pentru-că noi toți o umplem. Dar Românul să țină bine minte un lucru: când a cerut dl *Dr. Mihai* în memoriul său ajutor pentru gimnaziul românești, Sașii din Sibiu s'au grăbit să spună în gazeta lor, că Românii nu putem cere să ne facă guvernul gimnaziul românești.

Târguri de țară și de săptămână. În *Geoagiu-de-jos* (comitatul Hunedoarei) se va ține în fie-care săptămână, Joia, un târg de săptămână, la care se pot vinde și vite. În orașelul *Cojocna* (comit. Olujului) s'au schimbat zilele pentru târgul de țară astfel: târgul dela 10 Februarie (călindar nou) se va ține în cea dintâi Miercuri după Paștile nemțești, iar târgul dela 20 Septembrie (nou) se va ține la 5 Noembrie (nou). Două zile înainte de târgul slobod e târg de vite. Târgul de săptămână din *Cojocna* se va ține de aici înainte Lună, în loc de Mercuri și se pot vinde și vite în el. În *Capolnoc-Mănăștur* (comitatul Solnoc-Dobâca) se vor ține târgurile de țară astfel: târgurile de vite se vor ține în Marța din săptămâna în care cade 1 Iunie (nou) și 6 Decembrie (non), iar târgul slobod în Mercuria care urmează după târgul de vite.

Emigrare oprită. Unsprezece băieți din Ucea de sus (comitatul Făgărașului), toți aproape de vârsta de-a face armata, s'au pregătit să plece la America, dar fără pașaport. Despre aceasta a aflat poliția de frontieră (graniță). În preajma plecării i-a arestat pe toți. La fiecare s'a găsit câte o scrisoare în limba română, trimisă de șeful unei agenții din Hamburg. În scrisoarea aceasta le descrie America în culorile cele mai frumoase, le spune, că și el e Român din Țara-Oltului, și le arată drumul, pe care să meargă, ca să poată ajunge nesupărați la Hamburg și d'acolo la America. Să treacă adecă prin România, apoi Bucovina și în urmă Galiția la o stație, unde îi va aștepta un agent. Agenți în Ucea s'au făcut doi ficiori, Gheorghe Zugravu și Dumitru Fuciu, veniți de curând din America. După-ce s'au cercetat toate, poliția a condamnat pe Zugravu la 40 zile închisoare și 400 coroane în bani, pe Fuciu la 25 zile închisoare și 300 cor. în bani. Pe ceilalți ficiori dornici de America i-au condamnat la pedepse mai mici. Întâiu datorită cătră împărat și țară, adecă serviciul în armată, apoi drumul străinătății!

Viață lungă a avut țăranul Toader Hetea din Ciugudul de sus (Turda), răposat nu de mult în etate de 109 ani.

Bătaia lui Dumnezeu Pe o țărăncă bogată, care avusese de lucru într'un sat mai îndepărtat o apucase, la reîntoarcere, seara pe drum. Ca să nu oalătorească în noapte, s'a oprit aproape de Szomorifalva (în Ungaria de Nord) la un păzitor cunoscut dela calea ferată și l'a rugat de sălaş peste noapte. Acesta a primit-o și i-a zis să se culce cu nevastă-sa într'un pat. Văzând bani mulți la ea, l'a luat necuratul în stăpânire, hotărându-l să omoare femeia și să-i fure banii. Noaptea după-ce au adormit femeile, a eșit afară și a făcut o groapă adâncă, în care să o îngroape după omor. Apoi a intrat în casă, a luat un cuțit și, pe întunec, s'a furișat la pat. Cu o lovitură grozavă a străpuns inima femeii. Când să-i ridice cadavrul (corpul mort), văzu, că omorâse pe nevastă-sa în locul străineii. Femeile își schimbaseră adecă locul în pat, fără ca el să știe. Ingrozit de fapta lui, a fugit, fără ca să i-se de-a de urmă până acum.

Un aviator mort. Locotenentul german Stein din Berlin a făcut o ascenziune (urcare) cu un aeroplan. Ajungând la o înălțime de 20 metri, a așezat rău cârma aeroplanului, care a căzut la pământ. Bietul locotenent, un tânăr de 26 de ani, a rămas mort pe loc. Aeroplanul s'a făcut țandări.

S'a isprăvit cu „necuratul“! Am dat și noi știrea despre fata-minune magnetică, care atrăgea la fiecare sfârșit de lună lemne, bețe, cărbuni, petri, de cari era lovită. Minunea s'a deavălit acum. Starețul mănăstirii din Baia-de-Criș a luat fata la el, ca să vadă bine, cum se întâmplă minunea spre sfârșitul lui Ianuarie, dupăcum spunea tatăl fetei. Acesta mereu se învărtia pe lângă mănăstire, starețul însă îl supraveghia mereu, căci îl bănuia. În ajunul zilei de 1 Februarie n. au dus-o într'o casă din capul satului, dar sub pază, așa că tatăl fetei nu s'a putut apropia de loc de ea. A trecut o zi, au trecut două, trei, și „necuratul“ nu mai venia să lovească fata. Nu putea, căci se vede că necuratul era însăși tatăl fetei, dar acesta nu mai putea face acum nimic, căci nu-l mai lăsa de loc singur. Se vede deci, că el voia să facă o speculă cu fata, poate ca să o arete prin comedii sau cine știe ce.

Fata a plecat dela stareț, căci „la mănăstire nu vine necuratul“.

Ce zice papa (patriarhul) Piu dela Roma despre cetirea gazetelor? Primind în audiență (vizită) pe un ziarist (redactor) a zis următoarele cuvinte: Lumea nu știe să prețuiască cum se cade chemarea presei (a gazetelor). Nici credincioșii și nici preoții nu se ocupă de ea cum trebuie. Oamenii mai bătrâni zic une-ori, că presa e un lucru nou și că ei au condus până acum sufletele și fără să se ocupe de presă. Da, mai înainte aceasta se putea, — dar nu trebuie să uităm, că mai înainte presa rea nu era atât de răspândită ca astăzi, din care cauză nu era atât de necesară o presă bună. Trebuie să ne dăm seamă de cele ce se petrec în timpul nostru. E fapt știut, că presa rea strică pe creștini (cum sunt la noi gazetele tipărite românește de străini sau de Români vânduți străinilor. Red. „Foi Pop.“) Ce folosește să se clădească biserici, să se înființeze școli, când toate aceste străduinți rămân fără rod, dacă nu se face dreaptă întrebuintare în acelaș timp și de un mijloc atât de puternic ca presa?

Oase de om sub podeala casei. În Budapesta, ca și în alte părți, se dărâmă foarte des case vechi, ca să se clădească alte nouă. Mai zilele trecute s'au găsit, când cu dărâ-marea unei case, sub podeala unei odăi din etagiul întâiu șase schelete (toate oasele împreună) de om. Poliția cercetând, a constatat, că scheletele sunt de cel puțin cinci-zeci de ani și că au fost ale unor femei. Scheletele erau așezate unele lângă altele. Casa e proprietatea familiei contelui Cziraky, care a locuit mai de mult în ea. Dă de bănuț, că în foarte multe case, cari s'au dărâmat în anii din urmă, s'au găsit astfel de schelete de femei, de regulă în ziduri. Se dă cu socoteala, că e vorba de crime, cari au rămas ascunse până acum, de aceea poliția cercetează. Cercetarea aceasta însă n'o să folosească nimic, căci crima de omor se prescrie după trei-zeci de ani, adecă un ucigaș prins la trei-zeci de ani impliniți după ce a săvârșit crima, nu mai poate fi pedepsit.

Spre știre. Numert de probă din „Foata Poporului“ se trimt, la dorință, ori cut gratis. Abonații cei noi primesc, deasemenea gratis, „Călimdărul de părete“ pe anul 1911 al „Fott Poporului“, cum și numerit apărut dela Anul nou încoace. — Lățiți „Foata Poporului“ între cunoscuții!

O viață de om pentru un bicu. Tot beția! Țăranul N. Ivan din Ivești (România) fusese la târg în Bărlad, să vândă niște brânză. La reîntoarcere ajunse pe drum câțva consăteni, între cari și pe unul I. Onică. O crăjmă se găsi în curând. Intrară în lăuntru și beură zdravăn. Apoi, beți, plecară cătră casă. Onică în glumă, îi smulse lui Ivan din mână un bicu, pe care-l cumpărase acesta pentru băiatul său. Incepură să se certe. Onică scoase cuțitul, ca să-l injunghie, dar Ivan i-l smulse și-l implântă în spinarea lui Onică, care căzu mort la pământ. Rezultatul? Un tată de familie mort și un alt tată condamnat pe mai mulți ani la oină, adecă să nu mai vadă soarele, ci să lucreze mereu sub pământ spărgând la bulgări de sare.

Înșelăciune cu medicamente (doftorii). Și prin gazete, și prin călimdare vedem de multe-ori anunțându-se tot felul de medicamente pentru tot felul de boli. Unele din ele sunt de folos, multe însă sunt numai ca să scoată banii din punga celui-ce s'ar încrede în leacul anunțat. Un înșelător de acesta a fost prins acum de curând în Praga (capitala țării Bohemia — Țara Oehului — din Aus-

tria). De câțiva ani se trimeteau în toate părțile niște tipărituri, în cari se lăuda foarte mult *teiu de Ierusalim* și *balsamul de Ierusalim*, care vindecă tusa cea mai rea, chiar și oftica, care nici nu se poate vindeca cu leacuri. Teiul se vindea în pachete de 1 cor. 70 bani, iar balsamul în sticlețe de 2 cor. 30 bani. Cel de-l anunța era un Doctor Schwartz (Șvart). Zilele acestea a venit dela un om din Rusia o plângere cătră poliția din Praga spunând, că a trimis 26 de coroane la „doctorul“ Schwartz, dar acesta nu i-a trimis nici teiul, nici balsamul. Poliția a cercetat și iată ce a aflat: „doctorul“ mincinos era un puiu de Jidan, pe care-l cheamă Iosef Schwartz și tocmai își face serviciul în armată, la sanitară (saniteți, cramfutări) bine înțeles că de pușcă îi este frică. Teiul îl făcea din apă, în care ferbea o bucățică de lemn dulce, puțin mușetăl și pelin, lucru de vre-o cinci creștari, pentru care lua coroane. Poliția l-a arestat și pe el și pe tatăl său. În casa lor s'au găsit mai multe mii de cupoane dela mandate poștale (recepise de bani dela poștă). Pe mulți i-a mai jumulit!

O moștenire în ciorapi. Nu de mult a murit în München (Germania) o femeie mai bătrână, care vindea poame în piață. Cântând poliția prin lada ei, a găsit în ciorapi și în câteva buzunare dela niște rochii vechi peste două sute de mii de coroane în bani gata. Se dă cu socoteala, că răposata a câștigat cândva la loterie, dar banii nu i-a depus la bancă, ci i-a ascuns în felul arătat. Moștenitorii sunt niște oameni săraci, cărora le vor prinde bine miiile rămase după ruda lor.

Umbra scapă pe un om dela închisoare grea. Lucrul acesta s'a întâmplat în Omaha, în Statele-Unite din America. Un om cu numele Frank Erdmann, se vede că un Neamț, a fost pârât că a vrut să omoare cu dinamit pe un dușman al său. Martorii cari erau să-l infunde cu mărturia lor, au declarat că l-au văzut tocmai în momentul, când a explodat dinamita, trecând pe dinaintea a două fete, cari veniau dela biserică. A protestat el bietul om, dar înzadar. Într'aceea avocatul lui a dat de o fotografie a celor două fete. Fotografia se făcuse lângă biserică tocmai în ziua cu pricina. Pe fotografie se vedea și umbra turnului. Avocatul chemă un astronom și acesta dovedi, că după cum stă umbra, fotografiarea s'a întâmplat la oarele 3 și 25 de minute, adecă cu un cias mai târziu, decum spuneau martorii, că l-au văzut pe dinaintea celor două fete. Dovada cu umbra l-a scăpat. După câteva zile a fost aflat adevărul criminal.

Ciuma. În Fudaiian (Mangiuria) n'a rămas un singur om în viață: pe toți i-au secerat groaznica ciumă. Orașul va fi ara. Preoții păgâni ai Chinezilor au început să țină predici contra Europeanilor, zicând că aceștia sunt pricina ciumei. Idolii chinezi s'au supărat pe Chinezi, pentru-că suferă pe Europeanii în China, de aceea le-au trimis ciumea pe cap drept pedeapsă.

Ciuma a trecut acum și în alte orașe. În Sihe mor zilnic câte 400 de locuitori, în Tientsin câte 50, în Peching, capitala Chinei, câte 25. În Uharbin au fost arse 3500 cadavre (trupuri de oameni morți).

Guvernul chinez a oprit sub pedeapsă de moarte pe locuitorii din orașele molipsite, să mai iasă din ele, ca să nu ducă boala în alte părți.

O mulțime de cete de tâlhari s'au scos de zăpăceala oamenilor și omoară și jefuiesc fără teamă.

Aviz. Prin aceasta facem cunoscut, că „Căldărarul Poporului“ e pe isprăvite. Nu mai avem decât câteva exemplare, de aceea comanda mai mare nu se mai pot primi.

† **Mihai Popovici**, o persoană de frunte și iubită a neamului românesc, sentinela cea mai credincioasă a grănițelor români bănățeni, protopopul dela Orșova, nu mai este între noi! Prin moartea protopopului Mihai Popovici, întâmplată la 29 Ianuarie v., neamul nostru a pierdut un model de putere neînfrântă și pururea tinăr, când era vorba de luptă; am pierdut pe bărbatul care era ca o stâncă de granit, și care totdeauna s'a pus în fruntea celor ce au luptat pentru drepturile bietului nostru popor.

Intre bătrânii neamului nostru de astăzi sunt puțini oameni ca Mihai Popovici, căci deodată cu bătrânețele la unii mai slăbește și râvna și virtutea de a mai lucra și a se interesa de cauza noastră, cum au luptat în tinerețe. Mihai Popovici însă n'a șovăit și n'a simțit obosală. El ne servește tuturora de model în luptele noastre.

Inmormântarea reposatului Popovici a avut loc Marția trecută. A luat parte o mulțime de deputațiuni, iar cununile jălitorilor erau grozav de multe. Sf. Liturghie în biserică a fost săvârșită de protosincelul *Dr. Traian Badescu* dela Caransebeș dimpreună cu o mare asistență de preoți din dieceza întregă. Prohodul l'a săvârșit archimandritul vicar episcopesc *Fillaret Musta*, un vechiu prieten al răposatului. Cântările îngropăciunii au fost executate de corul lui Vidu din Lugoj. În numele partidului național a vorbit dl *Dr. Valeriu Brantște*, care în cuvinte alese a zugrăvit viața răposatului, ce e vrednică a servi de pildă preoțimei noastre, mai ales în zilele grele de astăzi.

Fie-i numele binecuvântat și pomenirea lui în veci!

Se poate, ca și un preot român să maghiarizeze? Am avut și cazul acesta, în Colun, unde unul dintre preoți, cunoscut slugă a administrației, care trimite jandarmi să impuște pe Olteni, a fost însărcinat cu facerea recenzământului. *Toate numele Românilor* le-a scris ungurește, cu toate-că părintele neamit a protestat cu energie. Astfel a prăsit în comună nume nouă ca Zsurka, Krecziu, Raduciu și alte positanii de acestea. Fapta aceasta o blamează după merit și „Gazeta Transilvaniei“ și o blămă și noi. Nu șade bine, părinte român, tovărășia cu străinul sau înstrăinatul de neam!

Două focuri mari în București. Sâmbătă dimineața, în săptămâna trecută, a izbucnit foc în atelierul tipografiei Göbl, care este unul din cele mai mari institute grafice în România. Focul s'a iscat în urma negrijii unui băiat, care din nebăgare de seamă lăsase seara pe podilele unei odăi cenuse cu ceva jar în ea. Izbucnirea focului s'a întâmplat pe la 3 oare dimineața. Deși nenorocirea a fost nădădată observată, focul nu s'a putut stinge în grabă, din cauză, că lipsia apa cu totul. În București e adevărat obiceiul, că noaptea se oprește apa, ce e condusă pe țevi în oraș. Paguba se urcă la o sută de mii de franci.

Un al doilea foc și mai îngrozitor s'a întâmplat în aceeași zi, la oarele 6 seara. Pradă focului a căzut marele magazin de haine și tot felul de mărfuri numit „Luvru“.

Focul s'a întâmplat în urma unei sminteli la o lumină electrică dintr'o ferestruță. La izbucnirea focului erau în localitățile magazinului peste o sută de persoane, cari sunt angajate la această firmă. Dar la toți le-a succedat să scăpa la timp, sau că au fost salvați de alții. Pagubele se urcă la mai multe milioane de franci. Această clădire era una din cele mai frumoase case din București, iar acum totul e o ruină afumată. Mai mulți soldați-pompieri au fost răniți. Două fetițe, se încheaseră de groază într'o odaie și stăteau înghemuite într'un colț, strângându-se în brațe. Ele au fost scăpate de un sergent. Toate mobilele, tablouri de valoare și cărți prețioase au căzut pradă flăcărilor.

După cum se spune, aceste două focuri au făcut atâta pagubă și din cauză, că în București serviciul de pompieri îl fac soldații, ce sunt luați la miliție anume pentru pompieri. Ei însă, în timp de 1—3 ani nu se pot deprinde așa bine la acest lucru, unde e de lipsă o mare dibăcie. Pe de altă parte se zice, că nici mașinile nu erau destul de bune. Ba lipseau cu totul și scări de cele lungi, cu ajutorul cărora să se poată sui oamenii până la rândul al 3-lea sau al 4-lea de ferestruțe. Casa arsă a fost foarte înaltă. Dar aceste întâmplări vor îndemna desigur pe conducătorii Bucureștilor, ca să angajeze pompieri anumiți pe seama orașului. Aceștia nu ar avea apoi altceva de lucru, decât să sară îndată când se ivește undeva un foc. Astfel de pompieri se află în toate orașele mari.

† **Coman Hămbășan**, director școlar în penziune și fost membru al mai multor corporațiuni după scurte și grele suferințe a răposat în 10 Februarie n. a. e., la 6 ore dimineața, în vârstă de 74 ani, după un serviciu rodnic și activ de 35 ani la școala confesională gr.-or. din Râșinari și 5 ani în retragere.

Rămășițele pământești ale răposatului, au fost așezate spre vecinica odihnă Duminică, în 12 Februarie n. e. Din acest incident Râșinării și-au arătat într'un mod demn dragostea și recunoștința față de fostul lor învățător și director în decurs de 35 ani. Coseingul a fost ridicat din casa mortuoră și încunjurat de o mare mulțime de popor a fost dus în biserică cea mare, unde cei trei preoți locali, domnii M. Lungu, E. Cioran și E. Dancășiu, au făcut slujba obicinuită. La urmă părintele Lungu a ținut o frumoasă vorbire funebrelă, iar după aceea a vorbit dl Moise Frățilă, director școlar, în numele corpului învățătoresc dela școala din Râșinari.

Cu moartea fostului director Hămbășan se stinge viața unuia dintre aceia, care zeci de ani de zile s'a ostănit pentru luminarea tinerelor mlădițe, cari au cercetat această școală fruntașe. Fie-i odihna ușoară!

Iarnă în toată puterea. Frigul, despre care amintisem în numărul trecut al foii, ține mereu în Sibiu și jur. Ba în zilele din urmă a căzut și zăpadă mai multă.

Gerul cel mare și viscoalele din săptămâna trecută și-a avut jertfele sale. În comitatul Liptau din nordul Ungariei, un învățător întorcându-se dela o înmormântare din satul vecin a înghețat pe drum. După nenorocitul acesta au rămas soția și nouă copii!

Din părțile Aradului încă se vestește ger mare. Tot asemenea din ținutul Brașovului. În toate părțile țării e iarnă în toată puterea. Dar asta nu este numai în țara noastră, ci puterea iernii să simte mai în toate țările Europei.

Frigul și viscoalele, cari au băntuit în cele din urmă zece zile, au ajuns să înspăi-

mânzeze chiar și locuitori din țările calde. Râul Eufrat din Mesopotamia a înghețat, sate întregi sunt îngropate în zăpadă, așa că e temere, că oamenii vor muri înghețați sau de foame. În ținutul orașului Alepo (Asia mică) zăpada cade neconținut, de 25 de zile. Trenurile nu mai circulă și e temere să nu izbucnească în oraș o foamete.

Când în țeri de-acestea calde viscoaleste în felul acesta, nici nu ne mai mirăm, când cetim, că în Rusia un tren de 20 de vagoane s'au împotmolit în zăpadă, fără ca să se mai poată mișca. În mașină n'au mai cutezat să facă foc, ca să nu explodeze cazanul, așa că oamenii au suferit mai mult de frig ca de lipsa mâncării, până a venit alt tren în ajutor. Doi mașiniști au înghețat, la trei conducători de tren le-au degerat mâinile și picioarele, așa că doctorii au trebuit să li le taie, ca să nu moară.

În orașelul Przemiel (Galiția) doi soldați de infanterie au fost găsiți înghețați tun.

În pădurile dela Sosnovițe (Polonia rusească) lupii au sfâșiat 150 de oameni.

Chiar și în Constantinople au pătruns lupii în haite mari, îngrozind locuitorii dela marginile orașului, care are preste un milion de locuitori, e deci mai mare decât Budapesta. Tot din Constantinopol se vestește, că din cauza zăpezilor cari cad mereu de 25 de zile, orașul e aproape cu totul în nemiscare. Trenurile nu mai umblă și e teamă că va izbucni foamete și poate și desordine.

Logodna. Dșoara *Paraschiva Popovici* din Tichindeal și dl *Ioan Cetean*, învățător în Vurpăr, logodiți.

Cununie. Dșoara *Maria Simtion* și dl *Petru Mohan* își sârbează cununia lor Duminică în 19 Februarie n. 1911, la 3 ore d. a., în biserică gr.-or. din Sibiu, suburbiul inferior.

Lupii în Rusia. Raiul lupilor este în Rusia. Pe șesurile întinse ale acestei împărății găsesc ascunzături destule, ca să se poată înmulți, fără multă primejdie, în mod înspăimântător. De-acolo năvălesc apoi iarna, după ce îngheață rurile, și în Germania și în România. După o statistică (numărotare) publicată în o foaie de istorie naturală, în Rusia trebuie să fie vre-o sută șaptezeci și cinci de mii de lupi. Numărul acesta nu scade de loc, cu toată goana, ce se face în contra lor. S'a făcut socoteală că ei sfâșie în fiecare an 80 mii de vite mari, 560 mii de oi, 100 mii de câni. Pierderile de oi sunt de vre-o 15 milioane de ruble (1 rublă cam 2 coroane 50 bani). Cam 150 de oameni cad pe un an jertfă acestor feară.

Rotschild, cel mai bogat jidov, a murit zilele trecute în Viena. El a avut o avere de mii de milioane, din care a lăsat prin testament 17 milioane coroane spre scopuri de binefacere.

O viață de om pentru o lulea (pipă). **Todor Ilisie**, un țaran de 60 de ani din Fofeldea a intrat deunăzi în crâjma satului, ca să bea o porție de rachiu. După-ce și-a beut porția, a plecat îndată spre casă. Pe drum bagă de samă, că-i lipsește pipa. Se întoarce la crâjmă, dar nici acolo n'o găsește. În crâjmă mai era un ficior de Țigan, **Toma Măcău**, pe care-l învinovățește, că i-a furat luleaua. Țiganul se supără și injură, Românul asemenea. Dint'odată, Țiganul ia o bătă și-l trăsnește pe bietul Ilisie drept în cap, așa că acesta căzu plin de sânge la pământ. Nu i-a fost Țiganului destul cu atâta, ci l-a mai ciomăgit pe bătrân, până ce acesta n'a mai dat nici un semn de viață. Țiganul a fost arestat și adus la Sibiu.

Ultime știri.

Marea adunare dela Arad.

Românii din trei comitate protestează contra asupritorilor.

Am fost spus în numărul trecut, că pe ziua de 16 Februarie e convocată la Arad o mare adunare a Românilor din comitatele Aradului, Cenadului și Bichișului.

Pentru buna reușită a acestei adunări s'au făcut din vreme pregătirile de lipsă. Iar oamenii noștri dela sate încă se deșteaptă tot mai mult și văd că așa nu mai merge!

Noi, Românii, cari suntem un popor de mai multe milioane în această țară, trebuie să pretindem dela guvernămții noștri, ca să ne dea drepturile ce ni se cuvin. Trebuie să se pună odată capăt asupririlor de tot felul!

Conduși de aceste gânduri, Românii din cele trei comitate susnumite, au convocat o mare adunare la Arad pe ziua de Joi, 16 Februarie.

Despre decursul acestei mari adunări primim, în momentul când punem foaia noastră sub tipar, — care după cum se știe apare Joia după amiază — următorul raport telegrafic:

Arad, 16 Febr., 11 ore.

O mulțime mare de fruntași și popor au sosit din toate părțile la adunare. Stradalele Aradului, cari merg spre „Casa națională“, sunt pline de Români. Avem o adunare măreață, poporul e foarte însuflețit.

Arad, 12¹/₂ ore amiază.

Adunarea s'a deschis la 11 ore în „Casa națională“. Președinte al adunării a fost ales cu mare însuflețire dl *Dr. Stefan C. Pop*, deputat dietal.

După o frumoasă vorbire de deschidere din partea președintelui, se dă cuvântul vrednicului nostru luptător *Dr. Aurel Vlad*, care vorbește despre starea politică de azi în țara noastră. Vorbirea dlui Vlad e ascultată cu un interes deosebit.

Sfârșind dl Vlad, ia cuvântul părintele *Dr. Vasile Lucaciu*, care vorbește despre dreptul limbei românești. Poporul aplaudă cu tărie.

Tot despre dreptul limbei românești vorbește și însuflețitul nostru luptător *Vasile Goldiș*, ale cărui cuvinte au produs o însuflețire la culme. După aceea urmează *Dr. Bontescu* dela Hațeg, care vorbește despre votul universal, egal și secret. Vorbitorul e aplaudat egomotos, iar cuvintele dlui Bontescu produc o însuflețire în popor la culme.

Arad, 2 ore d. a.

La sfârșitul adunării se primește un proiect de rezoluție (hotărâre), prin care se condamnă cu toată puterea cuvântului ținuta guvernului de azi față de noi Români, și se cer drepturi egale pentru toți fiii acestei țări.

Publicul nu mai înceată cu aplauzele și strigăte „Să trăiască“ la adresa conducătorilor noștri. Mulțimea ascultătorilor, sunt peste două mii de oameni, începe a eși din sală cu o veselie nespuse de mare. La adunare a luat parte foarte multă inteligență, apoi o mulțime de dame și domnișoare cum și mulți fruntași, cari s'au pus înaintea poporului venit din mari depărtări.

Alegerea dela Șimleu.

Marti, în 14 Februarie s'a ținut, — după cum am spus în numărul trecut al foii, — alegerea de deputat în cercul Șimleului.

Candidatul nostru național a fost vrednicul avocat *Dr. Victor Deleu*, iar Ungurii au avut pe *Barabás Béla*, (koșuthist) și *Keller Samu* (iusthist).

Pe baza legii electorale de azi, Românii au mai puține voturi decât Un-

gurii. De aceea nu trebuie să ne mire împrejura că candidatul partidului național n'a reușit. Dar la alegerile viitoare, mai ales dacă se va face o nouă lege electorală cât de cât dreaptă, *cercul Șimleului va ajunge în mâna Românilor*.

De altminteri toți alegătorii români s'au purtat vrednic. Cinste lor! Pe un frig atât de mare, cu toții și-au părăsit vetrele lor și au mers să-și dea votul pentru candidatul partidului național.

Mai toate voturile românești s'au dat pentru vrednicul fruntaș *Dr. Deleu*. Alegerea s'a încheiat la orele 6¹/₂, seara. Candidatul partidului național a câpătat 917 voturi, *Barabás* 1301, iar *Keller* s'a retras la oarele 3 după amiază. Astfel președintele o declarat deputat al Șimleului pe *Barabás*, avocat în Arad.

Alegerea dela Cisnădie.

Azi, Joi la 9 ore a. m., a fost ales cu aclamațiune de deputat dietal în cercul Cisnădiei vice-comitele în penziune *Gustav Reisenberger*. Românii au fost declarați, că se abțin dela această alegere, fiindcă sunt nedreptățiți de Sași.

Din dietă.

Desbaterile în dietă asupra proiectului băncii comune se continuă, fără a se putea vedea vre-un rezultat de dai Doamne, decât că deputații unguri își mai spun buchile unul altuia. Asta din cauză, că deputații guvernamentali dimpreună cu guvernul sunt de părere, că o bancă ungară, desfăcută de a Austriei, n'ar avea rost în timpul de față. Pe când deputații contrari guvernului cer sus și tare înființarea băncii de stat ungară.

În zilele acestea — după cum aflăm — unul din deputații noștri, va lua cuvântul, pentru a descoperi dietei nedreptățile, ce s'au făcut în Ianuarie, cu ocazia numerotării locuitorilor.

ECONOMIE

Nutrețul de paie.

Când ne vine în minte nutrețul de paie, ne gândim fără voie și la foamete. Dar cine n'a văzut, cel puțin odată în viața sa, bietele vite rozând chiar și la streșinile de paie ale grajdului, pentru-că fânul se isprăvise și plugarul era mângâiat, dacă le putea pune cel puțin paie în iesle!

Nutrețul cel mai bun pentru vitele hrănite eara în grajd este și rămâne fânul, fie fân de luncă, fie cu trifoiu, fie cu otavă. Nutrețul acesta satură bine vitele și li se poate da ușor, fără multă pregătire. Dar nu în toate gospodăriile ajunge fânul până în vremea, când vitele pot fi scoase eară la pășune, fără să mai vorbim de faptul, că și atunci trebuie să dăm vitelor nutreț bun, căci începe munca câmpului. Fânul poate fi înlocuit foarte bine cu frunzele uscate ale plantelor de nutreț cultivate pe agri, în rândul al doilea vin napii de nutreț, cartofii și grăunțele, în rândul din urmă vin, ca putere de hrană, paietele.

Prețul paielor ca nutreț atârână dela mai multe împrejurări. Cu cât e mai subțire paiul și cu cât conțin mai multă earbă și trifoiu, cu atât sunt mai hrănitoare paietele și cu atât se apropie mai mult de fânul, dacă nu tocmăi bun, dar cel puțin de bună calitate mijlocie. Dacă am sămănat în holdă și trifoiu, paietele amestecate cu acesta sunt cu mult mai nutritive decât un fân spălăcit și stors, care de fapt e tot numai paie. Dacă nu le dăm vitelor numai paie goale, ci tăiate și amestecate cu cartofi, napi, urlueală de grăunțe ș. a., ne putem mulțumi, căci hrănim vitele bine. Se'nțelege că paielor le adăugăm și sare (stropindu-le cu apă sărată), căci ele sunt nutrețul cel mai

sec. Paietele umplu borhanul cel mare al vitei, așa că aceasta nu numai, că se simte sătulă dar lucrarea de mistuire se face merou, ceea ce e de mare însemnătate, când dăm nutreț moale. Paietele fac pe rumegătoare să rumege. Dându-le numai napi și cartofi zdrobiți, lături și urlueală, rumegarea încetează. Cine ar avea numai nutreț de acesta, trebuie fără doar și poate să dea vitelor și paie eara.

Paietele de săcară sunt cele mai tari. Ele cer o gură bună, dar vitele le mănâncă mai bucurosi pe acestea. Paietele de grâu se mistuie mai ușor, nu sunt însă așa de bune. În cele mai multe cazuri au și un fel de rugină pe ele, care e vătămătoare, de aceea nici nu se prea folosesc ca nutreț. Din paie să dăm vitelor numai jumătatea dinspre spic, fiind mai subțire și mai hrănitoare. Paietele dela bucatele de iarnă le dăm la începutul iernii, fiind mai tari, ear vitele fiind bine hrănite încă din vară și din toamnă.

Paietele de orz le mănâncă vitele bucurosi, numai cât și ele au un fel de burete pe ele care ajungând în zgărieturi de-al pelitei din gură sau din gât produce niște bube, cari nu se pot viadea și omoară vita. Paietele de orz nesănătoase să nu le folosim nică pentru așternut, căci vitele, cari au obiceiul să mănânce și din așternut, se îmbolnăvesc. Drept cele mai bune paie de nutreț se socotesc cele de ovăș. Ele se mistuie mai ușor și se socotesc 100 kg. paie de ovăș cât 50 kg. fân de bună calitate mijlocie. Nu se dau însă bucurosi la vacile de lapte, căci laptele și untul câpătă un gust amarui. Ia untul și-se pare ca săul. Se poate însă ca boilor, oilor, vacilor sterpe și cailor, cari se simțesc foarte bine cu nutrețul acesta. Pretutindeni, unde țărani fac socoteală bună cu nutrețul lor, chiar dacă au fân destul, dau și paie de ovăș ca nutreț pe lângă fân. Foarte nutritive sunt paietele de hriscă, dar aceasta nu se mai prea cultivă. Ooceni de cucuruz încă sunt buni, mai ales tăiați mărunt și amestecați cu nutreț zămos.

Paietele păstăioaselor sunt greu de mistuit, fiindcă au multă materie vâroasă în ele. Cele de linte sunt aproape tot așa de nutritive ca fânul. Ori cum ar fi însă, ele mucigăiesc ușor și mâncate fiind de vite, acestea se îmbolnăvesc.

Dacă dăm paietele întregi, vitele aleg numai ce e mai bun din ele, dacă le dăm mărunțite, trebuie să mănânce și părțile rele, pe cari altminteri nu le-ar mânca. Când dăm napi, morcovi, urlueală, trebuie mărunțite paietele.

Să nu uităm, că nutrinde vitele și cu paie, trebuie să dăm și sare multă!

Ori cât de bune sunt paietele la nevoie, nu trebuie să perdem din vedere, că paietele date ca nutreț în măsură mare ne pipernicesc vitele. Afară de aceea, gunoii dela vite hrănite mai mult cu paie dus fiind pe loc, va face să crească bucate, cari vor fi tot bogate în paie, dar sărace în grăunțe. De aceea socoteală și împărțeală bună de cu toamnă, căci primăvara pe cele mai multe vite le așteaptă muncă grea, așa că nu se mai întorc ușor. Apoi încă un lucru: din vite fără vlagă tot vite fără vlagă se prădesc. Paietele trebuie să rămână numai un nutreț ajutor în gospodăria plugarului.

Posta redacției, din lipsă de loc, se va da în numărul viitor.

Liferări, licități, arândări și altele.

(Datul este totdeauna după calendarul nou).

Dela 1 Februarie a. c. se închiriază casa din Mihăleni a fondului gimn. român gr.-or. din Brad, potrivită pentru crismă și prăvălie. Ohirie anuală dela 500 cor. în sus. Informații dă episcopul *Dr. P. Opriș*.

În 26 Februarie n. se va esarândă proprietatea de pământ (40 jug. cat.) aparținătoare bisericii gr.-cat din comuna Grind-Cristur (comit. Turda-Arieș). Arândarea se face pe 6 ani, începând cu 1 Ian. 1912. Prețul strigării 700 cor. Informații dă oficiul parohial de-acolo, unde se va ținea și licitația.

Redactor resp.: *Nicolae Bratu*.

Editura și tiparul: „Tipografia Poporului“.

Prețul bucatelor

In Sibiu la 14 Februarie st. n.:

Grâu	Cor. 16,20 până 16,40	de hectolitru
Orzoară	6,40	" 7,20 " "
Căscău	8,—	" 8,80 " "
Cartofi	2,50	" 3,— " "
Fasole	—,—	" —,— " "
Mălai Nr. 3	33,40	" 34,20 la 100 chilo
" " 4	32,60	" 33,40 " " "
" " 5	31,—	" 31,80 " " "
Mălai	180,—	" 196,— " " "
Măsoare de porc	192,—	" 196,— " " "
Esu brut	56,—	" 60,— " " "
Esu de lumini	76,—	" 82,— " " "
Esu de lumini topit	92,—	" 94,— " " "
Măsoare	62,—	" 64,— " " "
Fân	5,40	" 7,— " " "
Lemne de foc neplătite	7,50	" 8,— la met. cub
" " plătite	6,25	" 6,70 " " "
Spirit rafinat	1,82	" 1,85 la litru
Spirit ordinar	1,80	" 1,83 " " "
Carne de vită pentru supă Cor.	1,15 până 1,68	la chilo
" " " friptură	1,56	" 1,68 " "
" " vițel	1,—	" 2,— " "
" " porc	1,40	" 1,88 " "
Ouză, 10 bucăți	—,67	" —,88 " "
Un plătar de miel	1,20	" 4,— " "
Carne de cal	—,80	" 1,— " "

In Budapesta in 15 Februarie st. n.

Grâu de Tisa 78 chilo Cor.	11,80 până 12,—	la 50 chilo
" " 79 " "	11,87	" 12,10 " " "
" " 80 " "	11,92	" 12,15 " " "
Măsoare	8,02	" 8,15 " " "
Orzoară	7,95	" 8,50 " " "
Căscău	8,50	" 9,— " " "
Căscău nou	5,86	" 6,— " " "

Măsoare de porc Cor. 166,— până 168,— la 100 chilo	
Mălai	140,— > 148,— > > >

Sămânță de lăptăni C. 146,— până 190,— la 100 chilo	
" " trifoi	132,— > 146,— > > >

Fasole îngrășată pentru untură C. 1,58 până 1,65 la chilo	
" " carne	1,62 > 1,78 > > >
Vițel	1,30 > 1,70 > > >

Prețul banilor in 15 Februarie n.

	cumpărat:	vândut:
Galbeni	Cor. 11,27	11,87
100 Lei, hârtie	94,40	94,89
100 Lei, argint	93,—	94,40
Libra turcești, aur	21,45	21,65
1 funt șterlingi englezești	23,84	24,04
100 marce, aur	117,05	117,59
100 " hârtie	117,05	117,50
Napoleon	18,95	19,03
100 Ruble rusești, hârtie	253,50	254,25
100 " " argint	242,—	245,—

Târgurile de țară.

- (Zona târgurilor e însemnată după calendarul vechiu.)
- 6. Februarie: Reghinul săsesc.
  - 7. Alțina, Papolt, Teiuș.
  - 9 Februarie: Boroșneul mare, Chendu-mic.
  - 10 Februarie: Becicherecul mare.
  - 11 Februarie: Borșea, Crispatac, Merourea, Sereda Murășului, Sic, Székely Cristur, Zabola.
  - 12 Februarie: Chichinda mare, Rodna veche.
  - 13 Februarie: Bichș-Oiaba.
  - 14 Februarie: Cetatea de baltă, Dragus.
  - 15 Februarie: Ciachi-Gârbău, Huedin.
  - 16 Februarie: Bachnea, Bruiu, Dej, Dicio-Sân-Mărtin, Drașu, Aleșd, Lechința, Zelan, Zlagna.
  - 17 Februarie: Cehul din Salagiu.
  - 18 Februarie: Veneția de jos.
  - 19 Februarie: Turda, Zeteleacă.
  - 20 Februarie: Alămor, Beba veche, Bistriș, Comloș (Bănat), Ferihaz, Gyoma.
  - 21 Februarie: Abrud, Carțfalău.
- In aceste zile se ține în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgurile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ca de obicei, cu 1—2 zile mai înainte.

Se poate căpăta în tot locul

Kalodont

26 36—42 a lui Sarg

cremă de dinți neînoulărat de lipsă păstrează dinții curați, albi sănătoși.

APELI

Avem onoare a aduce la cunoștința P. T. publicului, că însoțirea economică-comercială „Mugurul” în sezonul acesta a luat măsuri pentru a se putea lipsi de agenți generali în afacerile de altoi de viță, de oare ce acești agenți, răul fost necesar până acum, costă mult și suntem siliți a le da proviziuni tot mai mari, ceea-ce aduce cu sine, că suntem constrânși a urca în măsura proviziunilor și prețul produselor pepinăriilor noastre. Acești agenți pot fi ușor înlocuiți prin inteligenții noștri dela sate, dându-le acestora ocaziune de câștig frumos, fără de a avea oste-neală mare în schimb.

Cu acest prilej ne luăm voie a ruga pe toți domnii preoți, învățători, comercianți români etc. din ținuturile ce se replantează cu vii altoite, de a lua înșiși în mână conserierea de comande pentru procurarea de altoi.

Însoțirea plătește fiecărui agent comunal (preot, învățător, comerciant, jude comunal), care însinue comande în masă, după efectuarea în regulă a acestor comande 6%, proviziune din valoarea brută a comenzilor în bani sau la dorință în altoi de vie.

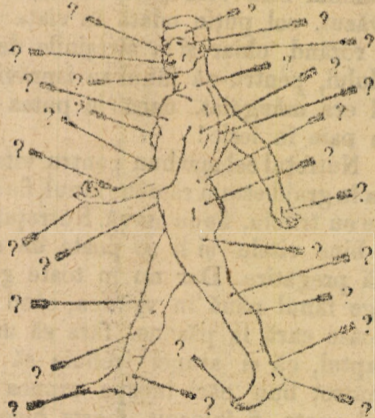
Tot această proviziune o plătim și pentru mijlocirea comenzilor de sămânțuri pentru sezonul de primăvară 1911.

Informațiuni detaliate precum și listă de prețuri, eventual cărți pentru conserierea de comande, trimitem la cerere gratis și franco. Cu toată stima

„Mugurul”

Însoțire economică-comercială
Elisabetopole (Erzsébetváros), Kis-Küküllő vm.

Te doare ceva ?

- I. Renamitul „Fluidul Elza”: alui Feller e, după experiențele noastre liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă reumă (spurc), slăbire de nervi, junghiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci Fluidul Elza alui Feller e folosit cu efect fără pereche la răgușală, catar, dureri de piept și gît și morbari din curent ori răceală. Adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller”. 12 sticle mici sau 6 mari, ori 2 sticle speciale, K 5, franco.
- II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distins și sigur Pilulele-Rebarbara de mână alui Feller, contra durerilor de stomac, zgârciuri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, ameteală, rigăeli, haemoroide și alte conturbări de mistuire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa: 277 16—22

Eugen V. Feller, apotecar
Stubica, Centrala 122 (comit. Zagrab).

Loc deschis.

Mai mulți Români din Porumbacul-de-jos, aflători în America, au dăruit bisericii gr.-cat. din comuna lor natală, *Mineiele pe 12 luni și un Octoich mare*, toate legate în piele roșie și aurite. Bani deși înainte cu doi ani s'au cinstit bisericii pentru scopul acesta, dar Mineiele au fost sub tipar și abia acum au apărut în ediție nouă.

Cărțile acestea s'au liferat în legătură foarte solidă din partea Librăriei W. Kraft, Sibiu.

Unde se pot procura cele mai elegante reverenți și ornate bisericesti? La „Croitoria Universală” I. Petrașcu, Sibiu, strada Csanádeli Nr. 39. Telefon Nr. 172. — Serviciu prompt și conștient. Prețuri moderate.

Birou de informații în Budapesta.
Atragem atențiunea publicului cetitor asupra inseratului cu titlul de sus în foaia noastră.

Atragem atențiunea cetitorilor foii noastre asupra inseratului dñi *Ioan Grecu din Porcești*, care e singurul român, ce lucrează opinci după moda cea mai nouă de azi.

Nu uita

stimate cetitor, — la comande sau tot felul de alte cumpărări, făcute în urma unui inserat cetit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai cetit în inseratul din „foaia Poporului”.

Prin aceasta contribui și D-Ta la răspândirea și lăptirea foii noastre, iar pe de altă parte vei fi servit de grabă, fără ca aceasta să te coste ceva mai mult.

Vier și pomicultor cu bune certificate.

Se caută dela 15 Martie 1911 pentru o moșie în România.

Condițiunile sunt: Să fie însurat fără copii, să știe să planteze și altoiască vița, să o forțeze și cultive vița americană în biloane (șanțuri) și tot ce e privitor la vie, să îngrijească vinurile, să altoiască pomi, să formeze pepiniere și în fine să aibă cunoștința pomiculturii a legumelor și a fabricării țuicei. — Femeia să se ocupe de pasări și de toate ale curții. — Se plătește 80 lei lunar și se dă 800 kg. porumb, lapte dela o vacă, lemne de foc, locuință și un teren pentru a cultiva zarzavaturi. Munca o va face cu oamenii ce i-se vor da. Contract fix pe 3 ani. Se cere credință, să nu aibă vițuri și dacă va fi la înălțimea așteptărilor, poate spera la o înaintare la salariu.

37 1—1

A se adresa: **General Constantinescu**, strada Tudor Vladimirescu 15-bis. București.

C-e-e? Tata mi-a permis. Sunt numai învățori de cigarete JACOB-ANTINICOTIN.

Atențiune! Vetiabile numai în cutii mici de cigarete cu numele Jacobi. — Fiecare carton conține chipuri interesante Röntgen 38 1—26

785/911.

31 1-1

Publicațiune.

Comuna politică *Boița* vinde pe calea licitațiunii publice, ce se va ține la această primărie în *26 Februarie st. n. 1911* la oarele 8 p. m., o cantitate de **940 m³** lemne de brad, tăiate în tăetura Floare Riu-Vadului.

Prețul strigării 2820 cor.

Vadiul 10%.

Oferte în scris se primesc înainte de începerea licitațiunii, provăzute cu declarațiunea oferentului că cunoaște deplin condițiunile.

Condițiunile mai deaproape se pot privi la această primărie.

Boița, în 11 Februarie 1911.

Primăria comunală.

Măcelari!

Negustori de vite și cărnuri!

Subscriși ca negustori de cărnuri de vită, viței, porci, oi, etc. avem onoare a ne adresa către domnii măcelari și negustori de vite și cărnuri români, cari să ocupă cu această branșă să nu uite, ca în primul rând să se adreseze la firma noastră, unde fără muncă multă pot avea un câștig cât se poate de bun. Cei interesați pot trimite cărnuri în mare precum și în mic la adresa:

Steiner și Kovács

BUDAPEST, VIII., Rőzponti vásárcsarnok și momentan după trimitere e a se adresa o telegramă pe adresa:

STEINER

Budapest, VIII., Üllői-ut 14,

în care să se scrie scurt ce a trimis și cât a trimis. Tot astfel fac și măcelarii neguțatori maghiari, nemți, sârbi etc., cari deja se cunosc în această negustorie.

Banii momentan după sosirea marfei în hală, trimitătorul îi primește telegrafic sau prin mandat postal, după cum dorește.

Marfa se plătește după cel mai înalt preț (după chilo) al zilei ce se plătește în hala centrală a Budapestei.

Firma noastră poate fi încredințată ori-cărui neguțator de carne, pentru-că ea e recunoscută prin lege de stat, precum și de autorități și stă sub sceul direcțiunii halei centrale din Budapesta.

Firma noastră, ca răsplată are de un vițel 1 coroană, iar după cealaltă carne 4%, la sută.

Rugăm deci pe toți acei neguțatori de vite, cari încă nu au probat această neguțatorie să probeze de aici înainte și vor vedea că mai bine ies în capăt, ca și când ar vinde marfa în orașele din provincă. Lămuriri dăm ori-cui în limba sa maternă, pe larg și la moment. Corespondență românească.

Cu toată stima

STEINER și KOVÁCS.

Se caută

pietri roșii pentru moară de apă

cari să fie de calitate bună și durabile. Mărimea dela 46—48 țoli. Cine are de vânzare sau știe vre-o firmă, ce construiește astfel de pietri, binevoiască a scrie la administrația „Foi Poporului“, iar de aici va fi înștiințat cel-ce vrea să cumpere, spre a merge la fața locului. Vre-un morar, care cunoaște vre-o firmă, îi vom întoarce speșele de poștă, dacă îmi va scrie. 35 1-1

Sprijiniți industria națională!

OPINCI

de ori ce calitate precum și **piei întregi pentru opinci** se află de vânzare la

Ioan Grecu

măiestru pielar în **Porcești (Verestorony).**

De vânzare

o prăvălie și o cârciumă

aflătoare într-o comună mare românească, nu tocmai tare departe de Făgăraș. Prăvălia și cârciuma e provăzută cu licențe proprie de beuturi spirtoase și de tutun, afacerea e bine cercetată, se face vânzare zilnic de 50—60 cor., despre care proprietarul garantează. Casele constau din cinci încăperi, o culină de iarnă și vară, curte, șură, grajd, fântână, grădină de legumi și de pomi etc., din cauza bătrânețelor înaintate să vinde din mână liberă.

Informații mai deaproape să pot lua la administrația foii „Olteanul“ în Făgăraș.

21 2-3

Mare succes

au inseratele în „Foaia Poporului“, unde sunt cetite de mii de persoane de pretutindenea, din toate țările și din toate cercurile sociale, atât inteligentă cât și popor.

De aceea „Foaia Poporului“ este cel mai potrivit organ pentru publicarea a tot felul de inserate: pentru ocuparea sau căutarea unui post, apoi pentru vânzări, arandări, cumpărări, deschideri de prăvălii și alte instituțiuni, cum și anunțarea a tot felul de mărfuri și articli ce trebuiesc persoanelor singuratiche sau în familie. — Informații asupra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația

„FOII POPORULUI“.

8 zile de probă!

Nu cumpăra cias, fără ca să nu-l fi probat. Eu trimis la ori-cine un cias de aur plaque pentru domni. 14 carate, cu coperiș dublu, pe lângă prețul de **20 coroane**. La facerea comandei sunt a se trimite **numai 10 coroane** (sau la din contră această sumă se va lua cu rambursă), iar restul este de a se plăti numai după timpul de probă. Garanție de 3 ani pentru mers bun. Comandele sunt a se adresa la 34 1-6

JOH. WEINER

Wien XIX/1, Boschstrasse 2/7.

Nu cumpăra

nimic altceva contra

TUSEI

răgușelei, catarului, flegmei, catarului bronchial și de gât, ci numai

Caramellele de piept

ale **Kaiser** cu

lui „Trei brazi“ atestate dela medici și privați, întărite prin notarul public, garantează succesul sigur.

5900 1 pachet 20 și 40 fil. 1 dosă 60 fil.

Se capătă în toate apotecele, dragueriile și prăvăliile de coloniale mai de frunte.

ANUNȚ.

Cine dorește a cumpăra, sau a lua în arandă o **moară de benz n.** cu 10 puteri de cai, să vină în comuna *Topârcea*, p. u. *Kisapold*, sau să se adreseze primarului comunei. Moara lucrează perfect de bine.

Topârcea, la 6 Februarie 1911.

26 2-3

Primarul comnei

O moșie de vânzare,

aflătoare pe hotarul *Sibiului*, în mărime de aproape 9 jugăre, în mijloc cu o viie de 1000 bucăți viță, dimpreună cu mai mulți pomi roditori, casă, grajd, precum și mai multe unelte economice etc. A se adresa la proprietar în *Sibiu*, *Drumul Turnului nr. 31.* 27 2-3

In loc de Coroane 40

numai **10**. Minuat ceas de aur electroremontoar, 5 ani garanție. Contra ramburs. **H. Weisz Ujbánya** (Ungaria).

2: 3-6

Picurii de stomach de Brády

cu

Maica Domnului de Mariazell ca marcă de scutire,

și pentru aceasta numite „picurii de stomach de Mariazell“, sunt cel mai bun leac, valorat de 30 ani, contra la orice *suferință de mistuire, arsuri de stomach, îngrășare, dureri de cap și de stomach, colică, insomnie, lipsa de sânge, anemie etc.* Să capătă în farmacia cu prețul de 90 fileri și Cor. 1.60. 6 sticle cu Cor. 5 40, 3 sticle duble cu Cor. 4 80, expedeză franco producătorul C. Brády, farmacia „Regele Ungariei“ Viena, I. Fleischmarkt 2. Depou 5.

Să fim atenți la marca de scutire cu *Maica Domnului de Mariazell*, pachetare roșă și subscrierea, ca pe chipul din clișeu de aci. 28 2-25

Se caută un companist

la o prăvălie cu mărfuri de tot felul, cum și hotel, cari dau anual o învârteală de vre-o 40,000 coroane. Dela respectivul se pretinde, ca să aibă un capital măcar de vre-o 4000 coroane sau să poată depune altă garanție.

Dacă se află vre-o persoană potrivită i-se predă și toată afacerea pe răspunderea lui proprie. Acest companist sau arandăș se caută din cauza diferitelor ocupații, ce le are proprietarul de acum.

Scrisori sunt a se adresa la Administrația „Foi Poporului“ sub numele „Un companist“, de unde se vor trimite respectivului, sau se vor da informații personale. La scrisori este a se adauga și o marcă de 10 bani pentru răspuns sau trimiterea mai departe a ofertului. 6 5-5

»Mugurul« Insoțire economică-comercială **Elisabetopole** (Erzsébetváros, Kisküküllő vm.)

ALTOI DE VIE

calitate distinsă, pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină. — Se află de vânzare la:

Insoțirea economică „Mugurul“ **Elisabetopole** (Erzsébet-comercială, város, Kisküküllő vm.)

Material disponibil în altoi peste **două (2) milioane.**

Școalele de altoit n'au fost atacate de peronosporă. — La cumpărări pe credit 316 11— cele mai ușoare condițiuni. — Plătire pe 10 ani c. 7%.

La cerere preț-curent și instrucțiune gratis și franco. — Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și manipularea școalei de altoi.

Prima condițiune de renșită este de a folosi material so id!

Trimitoți băleți la cursul practic de altoit!

Reparati-vă vilile cu altoi dela firma română!

Marca de scutire: „Anker“.

Liniment. Capsici comp.,
Inlocuitor pentru
Anker-Pain-Expeller
este un leac de casă valorat de mult, care
să folosească de mulți ani cu fricțiune sigură
— la podagră, reumatism și răceli.

Atenție. Din cauza imitațiilor de puțină va-
loare să fim precauți la cumpărare
și să primim numai sticle originale în
șutula cu marca de scutire „Anker“ și cu
numele Richter. Cu prețul de 80 fl., C. 1-40
și Cor. 2— să capată aproape în toate far-
maciile. Depozit principal la Iosif Török,
farmacist în Budapesta.

Farmacia lui Dr. Richter la
„Leul de aur“ în Praga. :
Șoseana Elisabeta Nr. 5 nou.
Expediție zilnică. 293 27-42

500 Coroane plătesc celui-ce ar mai
câpăta vre-odată durere
de dinți ori li va mirosi gura după-ce va folosi apa
de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 80 fl. Ed. Bar-
tilla-Winkler Viena 19/1. Sommergasse 1. In Sibiu:
in farmaciile: in Piața mare 10; in Piața mică 27;
strada Cisnădiei 59; ulița Turnului (Saggasse); ulița
Ducei 2; farmacia Teutsch; Meltzer, str. Gusteritel
și str. Cisnădiei. In Bistrița: farmacia lui Herbert.
Bebeșul-săseș: farmacia Lederhülger; Sighisoara:
Farmacia lui Ligner.

Să se ceară pretutindenea apriat spa de dinți
a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine
plătite. La locurile unde nu să poate câpăta, trimite
7 sticle cu 5 cor. 80 fl. franco. 25 25-

ATENȚIUNE
50,000 părechi de ghete!
4 părechi de ghete numai pentru Cor. 7-50.
Pentru încetarea de plată a mai multor fabrici
șuare, am fost însărcinat a vinde o mare cantitate de
ghete adânc sub prețul de fabricare. De aceea eu
vând ori și cui 2 părechi de ghete cu șinoare pen-
tru domni și 2 pentru dame, de piele brună sau
negră, galosate, cu capă, cu talpa bătută tare cu
cauic, fasonul cel mai nou, foarte eleg. Mărimea după
măsură. Toate 4 părechile costă numai Cor. 6 50.
Expedare cu rambursă. 4 8-2
C. GRÜNER, export de ghete, Cracovia Nr. 193.
Schimbul e admis și banii retour.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete

Este trist, — dar în realitate adevărat că în
crampe de ani e bătătoare la ochi mulțimea acestor
pacenți, a căror sânge și sucuri trupești sunt atro-
fiate și care în urma asurității din tinerețe și prin
excesuri rele și-au adâncinat sistemul nervos și
puterea spirituală. E timpul suprem să scutim
stărilor îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie
cineva care să dea tineretului desigură lină-votătoare,
plăcere și amănunțite în tot ce privește viața car-
nală, — trebuie să fie cineva cărui obiect să-și
încălzească fără teamă, fără sfială și cu încredere
și căsătorie lor secrete. Dar nu e în deșeu însă și
scutirea acestor păcătoși ori și cui, ci trebuie să se
adreseze unui astfel de medic specialist, conștiințos,
care știe să dea asupra vieții sfaturi bune uzuale
și știe a ajuta și mizerabililor ce deja eventual există
stărilor apoi va înecă existența boalelor secrete.
De o chemare atât de măreț și pentru
scut și institutul renumit în toată țara și
în străinătate PALOCZ, medic de spital, specialist,
Budapesta VII, Rákóczi-ut. 10), unde pe lângă
secreta cea mai strictă, primește ori-cine (atât băr-
bați cât și femeile) desigură asupra vieții carnale,
sângele și sucurile trupești ale bolnavului să
curăță, servii și se întăresc, tot organismul și se
înnoiește de materii de boală, chinurile suferenței
se stingesc.

Fără conturbarea ocupațiilor stăruie dr.
PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și
medical cu metodel lui propriu de vindecare
bolnav și casurile cele mai negleșite, ranele sifilitice,
boalele de țevă, hepatică, nervi și sira spinală, înco-
mptările de confuzie a minții, urmările onaniei și
de sifiliticului, erecțiunile de spaimă, slăbirea outerei
sexuale (impotenta), vătămurile, boalele de sânge
de piele și toate boalele organelor sexuale feme-
nești. Pentru femei e sală de așteptare separată
și țevă separată. În ceace privește casa, depăr-
tarea nu este piedecă, căci dacă cineva, din ori ce
cauză s'ar putea veni în persoană, atunci cu plă-
cere i se va da răspuns amănunțit foarte discret
prin scrisoare (în epistole) și de ajuns a se ști că
scutit marca de răspuns). Limba română se vor-
tește perfect. După încheierea curei, epistolele se
scriu, oric și dorință să retrimită fidele. Institutul se
îngrijeste și de medicamente speciale. Vizitele se
primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore
p. m. (Duminica până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr.
PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapesta IV,
Museum-körut 13. 80 88-

In atelierele de mașini ale lui

Eugen Nicola Blaj — Balázsfalva
să pregătesc pluguri și mașini economice
cele mai bune

și să afle în depozit totdeauna gata
cele mai renumite și mai bune
motoare de benzin, loco-
mobile și garnituri de îm-
blatit cu motoare de ben-
zin, sau locomobile de foc,
motoare de benzin, stehile
și motoare pentru gaz su-
getiv, mori de măcinat,
cu un cuvânt tot felul de mașini economice, se vând cu prețuri moderate și condi-
țiuni de plată favorabile în rate, pe lângă cea mai mare garanță.

Pentru rezlătirea motoarelor mele, primesc în schimb mașini de vapor. Cei ce
doreș să-și cumpere ori și ce mașini, să se adreseze cu încredere la firma

Eugen Nicola, atelier de mașini în **Blaj (Balázsfalva).**
Deslușiri și informațiuni să dau gratis. — Catalog românesc franco și gratis.
328 10-10

Anleo!
La tusa, răgușală și întrecinare ajută
sigur și repede

Pastilele de piot ale lui Egger
au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare.

Un carton 1 cor. și 2 cor.
Carton de probă 50 fl.

Depoul central:
farmacia „La palatin“
Budapest, VI, Váci körut 17.

Trăiască
Pastele lui Egger
mă scapără inte.

Aferisita de tusa
mă înneacă.

In Sibiu se poate câpăta la Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, K.
Rummler, Karl Pissel, August Teutsch.
In Sebeș la Wilhelm Lederhülger și Ludvig Binder. 254 19-26

Mașini de tocat carnea

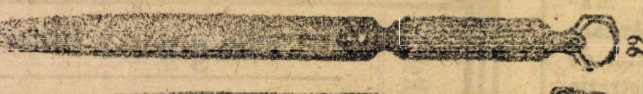
Părțile constitutive dela mașina de tocat carnea. a) Inel de capac, b) Disc
găurit, c) Cuțit, d) Ș rof dela întorcător, e) Intorcător, f) Melciul, g) Timp.

— Fiecare să capătă separat. —

Nr.	3	5	8	10	12	20	22	32	cu roată de repetiție
taie pe minut	1/4	1/3	1/2	1	1 1/4	1 1/2	1 3/4	2 1/4	kg.
1 bucată cor.	8-10	3 80	5-80	6-20	6-	12-50	9-50	19-	

Fiecare mașină, prin introducerea unui umplător de cărnați se poate folosi cu umplător de cărnați.
— 1 umplător de cărnați cor. — 46.

Cuțite de carne

sub garanție pentru fiecare bucată dela 50
până la 90 fieri — calitate bună dar fără
garanție dela 44 până la 68 fieri.

Oțel-magnet-diamant de Dick
Nr. 99 intr. lung. 36 cm. cor. 4-70
Nr. 88 intr. lung. 29 cm. cor. 3-80
Nr. 128 intr. lung. 19 1/2 cm. cor. 1-60

Cuțit de împuns
Nr. 7 cu mănere albe:
Lungimea tășului 6 7 8"
cor. 1-80 1-50 1-80

Cuțit de ueis
Nr. 9 plăsele polite cu împunsătoare de
aramă:
Lungimea tășului 4 1/2 5 5 1/2 6 7 8"
cor. 2-10 2-40 2-70 2-90 3- 3-40

Oțelele și cuțitele Dick sunt fără seamăn, cele mai bune, ce le pot recomandă.

86 18-52

CAROL F. JICKELI
SIBIU și ALBA-IULIA.

Aviz important.

Subserisul, un Român Transilvănean, am onoare a aduce la cunoștința onoratului public român din Câmpulung (Bucovina) și jur, că eu 1 Ianuarie st. n. 1911, am preluat

hotelul, restaurantul și cafeneaua din

Câmpulung-Bucovina,

pe care îl voi conduce cu cea mai bună îngrijire, și voi servi la ori-ce timp cu *mâncări bune, calde și răci, presum și bere, vinuri și liqueuri* esceleste din țară și străine. Toate localitățile sunt provăzute cu mobilier nou.

Rugând onoratul public român pentru binevoitorul sprijin, semnez

Cu toată stima

NICOLAE MOGA

358 4-3

hotelier.

Ludovic Ferencz,

croitor de bărbați,

Sibiu, str. Cîsnădiei Nr. 12,

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stoffe de iarnă în mare asortiment

noutățile

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Sacko, Jaquette, și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardisuri și „Kaglam“, cari se află totdeauna în deposit bogat.

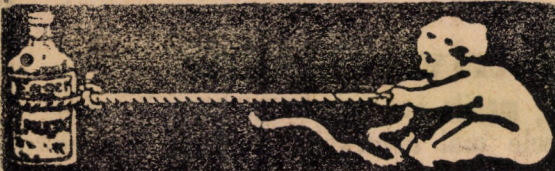
Asupra *reverențelor* confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebita atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți.

În casuri de urgență confecționez un rind complet de haine în timp de 24 ore. 81 89-

Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripție croitura cea mai nouă.

Emulsiunea Egger

veritabilă numai cu marca aceasta.

Toți părinții să deie copiilor în timpul de iarnă EMULSIUNEA EGGER, de oarece aceasta întărește copiii, ajută la întărirea oaselor și are un efect bun asupra dezvoltării și hrânirii. Mijloc potrivit contra tusei și durerilor de stomah. Foarte folositor în timpul ieșirii dinților. Recomandat de medici vestiți, de oarece este cel mai bun preparat, nu are miros neplăcut, ci un gust plăcut, ușor de mistuit și încunjură toate boalele de copii. — Prețul unei sticle 2 coroane în apotecii. Trimitere cu poșta prin „Reichspalatin-Apotheke“, Budapest, VI., Váci-körút 17. 336 6-12

3 sticle 6 coroane franco pe lângă trimiterea înainte a banilor.

În Sibiu se află la:

Guido Fabritius, apotecar.

Vinuri bune vechi ardelenesti

se află de vânzare în cantități și mai mari, pe lângă prețuri moderate, la

Ieronim Spornic, 822 9-8
în Sibiu, strada Zeughofplatz Nr. 13.

Viță de vie altoită

cu și fără rădăcină, în verde și în uscat, se vinde cu prețurile cele mai ieftine la

George Forton 6-6
în Ternova comitatul Aradului.

Depozitul meu de

Pietri de moară

oferă o mare alegere în cele mai bune

Pietri de moară veritabile franțuzești

„ „ „ poleite (ce se ferecă de sine)
„ „ „ Cinquantin
„ „ „ Trachit

25 2-6

în diferite mărimi și pe lângă prețuri moderate.

AND. RIEGER, Sibiu.

BOROLIN Dr. Borovszky

este minunatul, senzaționalul și escelentul mijloc de casă alni

Acest mijloc de casă se capătă pretutindenea, iar efectul lui întăritor e de neîntrecut la suferințe de nervi și muschi tuberculoși, dureri de cap și de dinți, mai departe la toate durerile isvorâte din răceală, precum: reumatism, gicht, ischias, aprinderi la incheutori, apoi la răni provenite din răceală sau arsuri. — Mijloc de casă foarte potrivit pentru desinfecțiuni.

Se capătă, în sticle de Cor. 1.20, 2.—, 2.50, în Sibiu la: I. C. Molnár, apotecar; în Sighișoara la: Iuliu Henning, droguerie; în Mediaș la: Gustav Schuster, apotecar; în Ibașfaldu la: Halmágyi Tibor, apotecar; în Alba-Iulia la Theodor Kinnich, apotecar. 36 1-1

Producătorul: Dr. N. BOROVSKY, medic și K. BOROVSKY, Budapest, II., Főutca Nr. 77/e.

Carol F. Wultschner

mehanic

Sibiu, strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 43.

Primul institut sibiian

cu forță motoră electrică și Dynamo

pentru nichelat, spole cu aramă, cu aramă galbină (cloaie) și cu argint a tot felul de obiecte de metal. — Lucru solid și durabil. Prețuri foarte ieftine.

Cel mai ieftin și mai bun izvor pentru cumpărare de mașini de cusut și biciclete. 273 8-

Atelier pentru repararea bicicletelor și mașini de cusut.

Primește spre executare ferestri (vitrine) moderne la prăvălii, instalează localuri pentru măcelari cu toate recvizitele trebuincioase.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie

ORENDT G. & FEIRI W.

(odinioară Societatea curelarilor.)

Str. Cîsnădiei 45. SIBIU. Heltauergasse 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și voiaj, poelăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte

articole de galanterie

cu prețurile cele mai moderate.

Carele de mașini, surele de cusut și legat, Sky (vârșobi)

permanent în deposit.

Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin.

Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco. 81 52-

Comandele prin poștă se efectuează prompt și conțiențios.

Mare deposit de hamuri pentru cai dela sejururile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cai și cofere de călătorie.

Birou de informații.

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în Budapesta birou de informații și

Agentură Românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în răstimp de 2-3 zile ori și cui, rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbește în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. Olariu,

Budapest, Lajos utca No. 141, III/19.

Juliu Meinl

Import de cafea și tee

Fabrică pentru cea mai fină

Cacao și șocoladă

Filială: 357 7-15

Sibiu — Nagyzeben

Strada Cisnădiei 24

Trimitere pe postă dela 5 chilo în sus franco.

Cereți lista de prețuri și muștră.

O grozavă greșală

a făcut acela, care n'a fost prevăzător și contra reumei, podagrei, junghiurilor din coaste, durerii de membre, durerilor de șele și spate, de picioare etc., n'a folosit veritabilul

REPARATOR al lui Krieger

ei vreo imitație. Noi recomandăm deci fiecărui reumatic și fiecui, care suferă de boalele de mai sus, de dureri provenite din curent, răcire, să folosească numai decât 30 1-1

REPARATORUL veritabil al lui Krieger

care să produce singur în farmacia lui Krieger, Budapesta, Kalvin tér, astfel aici au să se adreseze comanda. O sticlă mică costă 1 Cor., una mare 2 Cor. Pe postă franco 5 sticle mici 5 Cor. sau 3 sticle mari 6 Cor. Acest leac vechiu și excelent e mai bun ca orice Franzbranntwein, fiindcă vindecă după o singură fricțiune. — La comanda să fiți atenți la adresă, ca să nu căpătați imitații.

Cine este dușmanul plăcerii la viață?

Cartea cu acest titlu se trimite gratis.

Vinuri de masă excelente,

între 52 și 60 flori la cumpărare de cel puțin 50 litre ofere negustoria

48 87—

de vinuri

JOSEF SCHULTZ

Sibiu, strada Urezeului 20

La „Croitoria Universală“**I. PETRASCU**

strada Cisnădiei Nr. 30. SIBIU. strada Cisnădiei Nr. 30.

Telefon Nr. 172.

Aduc la cunoștința onoratului public, că mi-au sosit cele mai nouă stoffe eglice și indigene pentru sezonul de toamnă și iarnă — astfel că stau la dispoziția on. public pentru a efectui orice comanda în branșa croitoriei după modelele cele mai nouă.

— Serviciu solid și grabnic. — Prețuri moderate. —

Sprijiniți industria română!

292 8—

— Serviciu solid, prompt și conștientios. —

PRIMA FABRICĂ

transilvană cea. și reg. privilegiată de

Casse de fer și oțel și lăcătușerie de artă și construcție

— instalată cu forță electrică —

11 6-30

E. PURECE, Sibiu—Nagyzeben

Strada Faurului (Schmiedgasse) Nr. 19.

— Cataloge de prețuri gratis și franco. —

Ești Dumniata nervos?

Ești Dumniata slab și consumat? Ai pierdut cumva puterea avută și vioiciunea tinerească? E rău apetitul Dumniatale? E mistuirea slabă? Suferi Dumniata de scaun neregulat, dureri în șira spinării, dureri de cap, lipsă de somn sau observi Dumniata, că îți slăbește puterea?

De ce nu probezi Dumniata cu electricitatea?

Dacă te provoci Dumniata că ai citit în această gazetă atunci noi îți trimitem bucuros broșura noastră „Elektrotherapie modernă“ (Moderne Elektrotherapie) franco și gratis, ba suntem chiar învoiați ați arăta și demonstra metoda de cură în institutul nostru, care este bine cunoscută și renumită.

138 5-2

Electro-Vitalizer

institut de ordinațiune medicală

Budapest, IV., Semmelweis-utca 4, Mezzanin 51.

Singurul institut de asigurare ardelean**„TRANSYLVANIA“**

Strada Cisnădiei 5.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai eftine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termen fix, cu plățire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apeducte.

18 55—

Sumele plățite pentru pagube de foc până la sfârșitul anului 1909 K 4.831,168-51

Capitalul asigurat pe viață achitate 4.571,035-31

Starea asigurărilor cu foc K 112,045,412—
sfârșitul anului 1909 (viață) „ 10,847,132—
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . . . 2,309,387—

— Prospekte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile Direcțiunii, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.

Persoane versate în Acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului în condiții favorabile.